

Natuurtoets natuurgebied Vatrop

Toetsing in het kader van de natuurwetgeving

Natuurtoets natuurgebied Vatrop

Toetsing in het kader van de natuurwetgeving

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2024-312

Datum	27 december 2024
Versie	v1

Gecontroleerd door: R. Zimmerman

De onderstaande toetsing is gebaseerd op de plannen zoals aangegeven door de opdrachtgever. Bij wijziging van plannen, werkperioden, of werkwijzen kunnen andere conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de effecten op beschermde natuurwaarden van toepassing zijn.

De bevindingen die zijn beschreven in onderliggende ecologische beoordeling worden over het algemeen gedurende een periode van drie jaar na de verschijningsdatum van dit rapport als geldend gezien, mits omstandigheden in het beschreven gebied niet te sterk zijn gewijzigd.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Aanleiding en doel	6
1.2	Het plangebied.....	8
1.3	Leeswijzer	9
2	Methode	11
2.1	Soortbescherming.....	11
2.1.1	Bronnenstudie	11
2.1.2	Potentiebeoordeling.....	12
2.1.3	Verwerking	12
2.2	Gebiedsbescherming	12
2.2.1	Natura 2000.....	12
2.2.2	Natuurnetwerk Nederland.....	13
2.2.3	Bijzonder Provinciaal Landschap	14
3	Aanwezige biotopen	15
4	Projectbeschrijving	16
4.1	Huidige situatie	16
4.2	Werkzaamheden en plansituatie.....	16
5	Soortbescherming	20
5.1.1	Planten	20
5.1.2	Vissen	20
5.1.3	Amfibieën	20
5.1.4	Vogels	21
5.1.5	Grondgebonden zoogdieren	22
5.1.6	Vleermuizen	23
5.1.7	Overige fauna	24
5.3	Effectbeoordeling	26
5.3.1	Vogels	26
5.3.2	Grondgebonden zoogdieren	27
5.3.3	Vleermuizen	27
6	Voortoets Natura 2000	29
6.1	Het Natura 2000-gebied	29
6.2	Effecten van het project	34

6.3	Gevoeligheid van de habitattypen en soorten	36
6.3.1	Algemeen.....	36
6.4	Toetsing.....	38
6.5	Significantie	38
6.6	Effectbeoordeling.....	38
6.6.1	Verontreiniging.....	39
6.6.2	Verandering stroomsnelheid	39
6.6.3	Verandering dynamiek substraat	40
6.6.4	Geluid.....	40
6.6.5	Trillingen	41
6.6.6	Optische verstoring.....	42
6.7	Conclusie Voortoets	43
8	Toetsing Natuurnetwerk Nederland (NNN)	46
8.1	Algemeen	46
8.2	Toetsing.....	46
8.2.1	Oppervlakteverlies.....	48
8.2.2	Toetsing abiotische condities	48
8.2.3	Toetsing ruimtelijke condities	50
8.2.4	Beleving landschap	52
8.3	Conclusie	52
9	Toetsing Bijzonder Provinciaal Landschap	53
9.1	Kenschets	54
9.2	Kernkwaliteiten	54
9.3	Betekenis plangebied en omgeving voor weidevogels.....	55
9.4	Effectbeoordeling project op weidevogels	55
9.5	Conclusie	56
10	Samenvatting van de conclusies	57
10.1	Toetsing soortbescherming.....	57
10.2	Voortoets Natura 2000	57
10.3	Toetsing NNN	57
10.4	Toetsing BPL	58
11	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	59
12	Bijlagen	61

1

Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

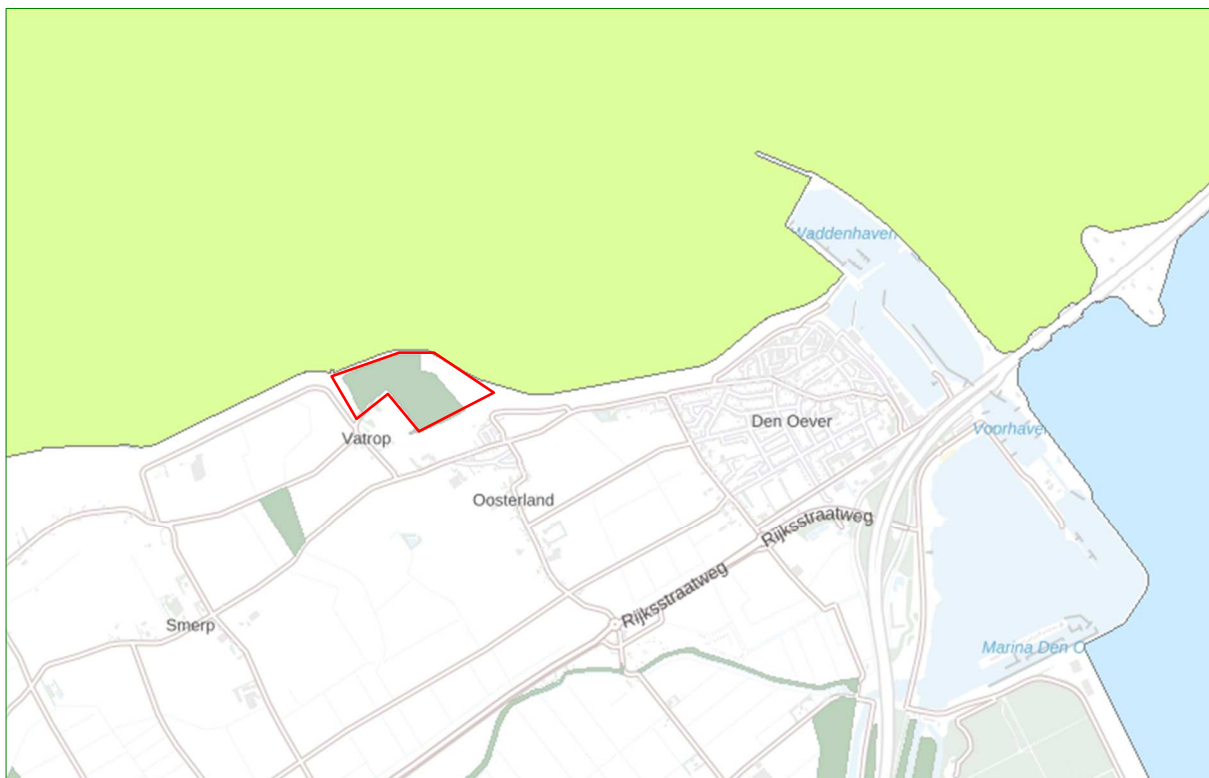
Staatsbosbeheer wil in en bij natuurgebied Vatropp enkele natuurherstelmaatregelen uitvoeren. In de loop der jaren is het gebied dichtgeslibd waardoor voormalige broedeilanden verbonden geraakt zijn met de kant. Hierdoor treedt predatie op van broedvogels. Dit negatieve effect wordt nog eens versterkt doordat de jongen moeilijk het wad op komen. De belemmerende dijk (voorlandkering) maar ook de beperkte doorgangen door de dijk zijn hier debet aan. Gelet op de achteruitgang van de wadvogelpopulaties zijn in het kader van het programma Wij&Wadvogels financiën beschikbaar gesteld voor herstel van de omstandigheden voor de wadvogels. Voor Vatropp betekent dit onder meer maatregelen gericht op het verbeteren van de doorgangen onder de dijk, het (deels) baggeren van de kleiput én het reguleren van de toegang voor recreanten.

Staatsbosbeheer heeft aan ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot opdracht gegeven deze natuurherstelmaatregelen in natuurgebied Vatropp te toetsen aan de landelijke en provinciale natuurwetgeving.

Sinds 1 januari 2024 valt deze wetgeving onder de Omgevingswet (hierna Ow). De Ow bundelt een groot aantal wetten en regels voor de leefomgeving, waaronder de voormalige Wet Natuurbescherming (Wnb). De Wnb op haar beurt is het nationale wettelijke kader

Figuur 1.

*Ligging van plan-
gebied Vatropp (rood
omkaderd) en het
nabij gelegen Natura
2000-gebied Wadden-
zee (lichtgroen) en het
NNN (donkergroen).*

waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet destijds zijn samengevoegd.

Onder de Ow valt soortbescherming en ook gebiedsbeschermende wet- en regelgeving. Gebieden kunnen beschermd zijn als Natura 2000-gebied, als onderdeel van het 'Natuurnetwerk Nederland' (NNN, voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) of als houtopstand (zie Bijlage 1.3). Daarnaast kunnen provincies zogeheten bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen (art. 2.44, lid 5 Ow).

Natura 2000

Het plangebied grenst aan Natura 2000-gebied Waddenzee (zie Figuur 1). Gezien de ligging van het plangebied in de nabijheid van het Natura 2000-gebied Waddenzee is een toetsing van de gevolgen van dit plan voor dit Natura 2000-gebied zeker aan de orde. De vraag is of er een kans is op significante gevolgen voor Natura 2000-gebied naam. In dat geval is sprake van een Natura 2000-activiteit en is vergunningverlening aan de orde.

Gezien de mogelijke toename van stikstofemissie door de plannen is wellicht een berekening van precieze emissie en depositie van stikstof wenselijk voor dit project. Het betreft een zogenaamde 'Aerius'-berekening. Aanbevolen wordt hierover vooroverleg te voeren met het bevoegd gezag, de Provincie Noord-Holland.

Houtopstanden

Er worden geen buiten de (volgens de Ow bepaalde) bebouwde kom gelegen beplantingen gekapt, groter dan 1000 m². Daarnaast voorziet het plan niet in het kappen van meer dan 20 bomen in een rijbeplanting. Op grond hiervan wordt het plangebied niet beschermd als bijzondere houtopstand.

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt binnen de begrenzing van het NNN, inclusief de zogenaamde verbindingszones die verschillende NNN-gebieden kunnen verbinden (zie Figuur 1). Gezien de ligging van het plangebied binnen het NNN is een toetsing van de gevolgen van dit plan voor de effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden in het NNN zeker aan de orde.

Bijzonder Provinciaal Landschap

Het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) is het regime voor bescherming in Noord-Holland voor gebieden die landschappelijk, aardkundig, ecologisch of cultuurhistorisch van bijzondere waarde zijn. Het BPL is beschreven in kernkwaliteiten per deelgebied. De voormalige beschermingsregimes Bufferzones, Aardkundig

Monument en Weidevogelleefgebied zijn geborgd in de kernkwaliteiten.

Het gebied maakt voor een klein deel onderdeel uit van een Bijzonder Provinciaal Landschap Wieringen, zie Figuur 2.

De bescherming van gebieden als Bijzonder Provinciaal Landschap is over het algemeen een planologische bescherming die alleen geldt voor ingrepen binnen de gebieden. 'Externe werking' op deze gebieden hoeft niet getoetst te worden. Wel dient te worden bekeken of een plan valt onder 'een goede ruimtelijke ordening'. De vraag is daarbij of de locatie wel de beste is voor deze bestemming (ook met het oog op natuurwaarden) en of de gevolgen van het plan de kernkwaliteiten van het nabijgelegen BPL niet in betekenende mate aantasten. In het geval van het beschreven project wordt op grond van locatie, aard van het werk en afscherming geen belangrijke invloed verwacht op het BPL.

Conclusie

In dit rapport worden daarom de volgende toetsen uitgevoerd:

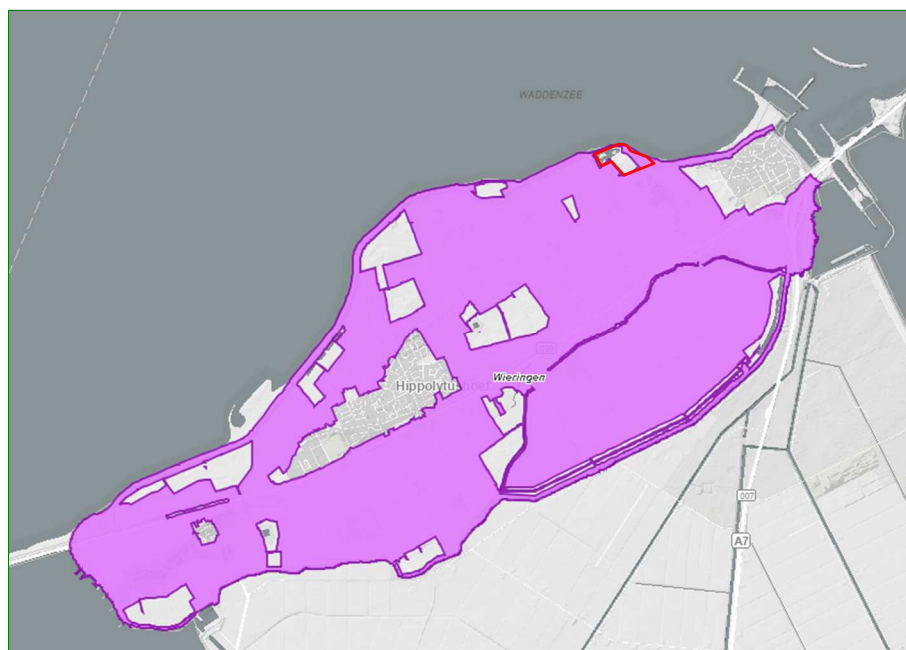
- ♣ Toetsing soortbescherming.
- ♣ Voortoets Natura 2000.
- ♣ Toetsing NNN.
- ♣ Toetsing BPL.

1.2 Het plangebied

In Figuur 1 is de ligging van het plangebied aangegeven. Op de kaart is tevens aangegeven hoe de locatie is gelegen ten opzichte van het nabijgelegen Natura 2000-gebied Waddenzee. In Figuur 3, staat de precieze omgrenzing van het Natura 2000-gebied aangegeven. Het

Figuur 2.

Ligging Bijzonder Provinciaal Landschap (paars, bron; provincie Noord-Holland), in en bij plangebied (rood omkaderd).

plangebied ligt even ten noordwesten van het dorpje Oosterland op het voormalige eiland Wieringen.

De ‘algemene exclaveringsformule’ zoals weergegeven in §3.4 van het Aanwijzbesluit van het Natura 2000-gebied naam bepaalt het volgende:

“Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorweden maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 wordt afgeweken.”

Voor ‘bebouwing’, ‘erven’, ‘tuinen’, ‘verhardingen’ en ‘hoofdspoorweden’ hanteert hetzelfde Aanwijzbesluit de volgende definities:

‘Verhardingen kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglooingen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijanten.’

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt aangegeven hoe de toetsing is uitgevoerd. In hoofdstuk 4 wordt een beschrijving gegeven van het project dat getoetst moet worden. In hoofdstuk 5 worden soort beschermende bepalingen uit de Ow getoetst.

De Voortoets Natura 2000 staat beschreven in hoofdstuk 6. Eerst wordt in §6.1 het Natura 2000-gebied beschreven en de daarin beschermde natuurwaarden. Hier wordt tevens het bekende of verwachte vóórkomen van deze waarden nabij of in het plangebied besproken. In §6.2 wordt aangegeven welke storende effecten zouden kunnen optreden bij het uitvoeren van het project, waarna in de volgende paragrafen de gevoeligheid van de relevante natuurwaarden voor de storende factoren wordt onderzocht en in een voortoets de effecten van het project op de relevante natuurwaarden worden beoordeeld.

In hoofdstuk 7 worden voor soorten, waarvoor de specifieke zorgplicht van toepassing is, en die in het plangebied verwacht kunnen worden, enkele passende preventieve maatregelen of herstelmaatregelen beschreven.

In hoofdstuk 8 wordt het project getoetst aan de bepalingen die gelden voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

In hoofdstuk 9 wordt het project getoetst aan het beleid voor gebieden die zijn aangewezen als Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) in de provincie Noord-Holland.

Tenslotte worden in hoofdstuk 10 en 11 de conclusies op een rij gezet en wordt een literatuurlijst gepresenteerd.

In Bijlage 1 wordt aangegeven hoe de wetgeving rond Natura 2000 en NNN-gebieden is ontstaan en wat deze wetgeving precies inhoudt. Tevens komt de bescherming van soorten aan de orde.

2 Methode

2.1 Soortbescherming

Hieronder wordt aangegeven hoe is onderzocht welke soorten te verwachten zijn binnen het plangebied. Speciale aandacht is uitgegaan naar die beschermde soorten waarvoor, indien aanwezig, specifieke maatregelen moeten worden getroffen of ontheffing moet worden aangevraagd bij werkzaamheden in het kader van dit plan.

2.1.1 Bronnenstudie

Op basis van literatuurgegevens en informatie, samengebracht in bijvoorbeeld de Nationale Databank Flora- en Fauna (NDFF) is onderzocht in hoeverre (beschermde) soorten in het verleden zijn aangetroffen in en rond het plangebied.

Voor het onderzoek van de NDFF is het kilometerhok onderzocht waarbinnen het plangebied is gelegen en de acht daaromheen gelegen kilometerhokken, rekening houdend met relevante, overeenkomstige biotopen tussen plangebied en omgeving. Om die reden is de bebouwde kom van Den Oever buiten beschouwing gelaten.

In de database is gezocht naar gegevens van beschermde (vogel-) soorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen of naar soorten die niet provinciaal zijn vrijgesteld. Hierbij is gekeken naar waarnemingen in de afgelopen 10 jaar (2014-2024).

Vervolgens is een interpretatie gedaan met betrekking tot de aard en de waarde van de waarnemingen (bijvoorbeeld foeragerend, overwinterend, trekkend, overvliegend of verblijvend). Ook is gekeken naar de onderzoeksinspanning en de (verwachte) volledigheid van de waarnemingen en de kans dat de situatie ter plaatse veranderd is.

Er is in de NDFF niet gericht gezocht naar vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten, provinciaal vrijgestelde soorten en in het geheel niet te verwachten soorten zoals zeezoogdieren of zoutwatervissen. Met andere vogels moet, in algemene zin, wél rekening gehouden worden (zie ook Bijlage 1.2.5). Potenties voor vrijgestelde soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren die mogelijk voorkomen in het plangebied, worden kort genoemd. Voor deze soorten geldt, net als voor alle andere soorten, onverminderd de zorgplicht welke wordt besproken in de conclusies, hoofdstuk 7 en de bijlage m.b.t. de wetgeving.

Naast het onderzoek van de NDFF zijn relevante verspreidingsatlassen en eventueel andere literatuur en websites geraadpleegd om de ecologische vereisten van soorten in samenhang met de verspreiding te bekijken.

2.1.2 Potentiebeoordeling

Het plangebied is op 6 december 2024 bezocht om de aanwezige biotopen binnen het plangebied en de directe omgeving daarvan te beschrijven en eventuele incidentele waarnemingen te doen van beschermde flora en fauna (voor zover waarneembaar). Bij het veldbezoek is voor de potentiebeoordeling tevens gericht gezocht naar verblijfssporen zoals keutels, plukresten en braakballen. Daarnaast zijn bijvoorbeeld eventueel aanwezige materialen gekeurd en zijn eventueel aanwezige spleten en holtes, zover mogelijk, oppervlakkig geïnspecteerd. Tijdens het veldbezoek was sprake van springvloed in combinatie met harde aanlandige wind.

Naast de aandacht voor beschermde waarden, is ook gelet op invasieve soorten die voorkomen op de 'Unielijst' van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Deze invasieve exoten zijn op de Unielijst geplaatst omdat ze in delen van de EU schade toebrengen (of dat in de toekomst waarschijnlijk zullen gaan doen) aan de biodiversiteit en/of ecosysteemdiensten. De waargenomen soorten worden genoemd (Hoofdstuk 4) maar er worden geen nadere aanbevelingen gedaan of beleid uitgezet ten aanzien van deze soorten.

→ <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten>

2.1.3 Verwerking

Met behulp van analyse en expertkennis is op basis van de verzamelde gegevens en de aangetroffen biotopen een inschatting gemaakt van het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in- en nabij het plangebied.

Op grond van de plannen is (voor zover mogelijk) een korte effectbeoordeling gemaakt van de plannen op de te verwachten soorten.

Als negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten wordt aangegeven of specifieke maatregelen moeten worden genomen en/of ontheffing dient te worden aangevraagd.

2.2 Gebiedsbescherming

Gebieden kunnen beschermd zijn als Natura 2000-gebied, onderdeel van het NNN, als grootschalige houtopstand of als bijzondere provinciaal natuurgebied of bijzondere provinciaal landschap.

2.2.1 Natura 2000

Middels een voortoets kan worden vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een nieuwe menselijke activiteit in en rondom een Natura 2000-gebied kan worden toegelaten.

Volgens de Ow is het verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor, het beheer van een Natura 2000-gebied, maar

afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

De vergunningplicht is dus beperkt tot die projecten die, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen/projecten, significante gevolgen kunnen hebben voor de relevante natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied. Het begrip 'natuurlijke kenmerken' moet worden gerelateerd aan de instandhoudings-doelstellingen voor het gebied: ze hebben te maken met de ecologische functies.

Wanneer op voorhand in een voortoets op basis van objectieve en navolgbare gegevens met zekerheid significante gevolgen zijn uitgesloten, dan geldt geen vergunningplicht, maar wel een zorgplicht.

Wanneer er wel kans is op een significant negatief effect van het project op de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, is een passende beoordeling vereist.

De toetsing is uitgevoerd aan de hand van beschikbare literatuur, meest afkomstig van het ministerie van EZ en uit de rekentool Aeries (habitattypen). De informatie uit de gebiedendatabase werd aangevuld met informatie uit het beheerplan dat leidend is bij het behalen van de gestelde instandhoudingsdoelstellingen.

Tevens werd tijdens het veldbezoek aan het plangebied op 6 december 2024 beoordeeld welke habitattypen aanwezig zijn in het plangebied, wat de kwaliteit hiervan is en zijn luchtfoto's en recente foto's van het plangebied bestudeerd, zie verder hoofdstuk 6.

2.2.2 **Natuurnetwerk Nederland**

Bij een ingreep in het NNN wordt getoetst in hoeverre een ingreep de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied aantast en of er sprake kan zijn van een vermindering van de kwaliteit, de oppervlakte of de samenhang tussen de gebieden van het NNN.

De wezenlijke kenmerken en waarden zijn gedefinieerd als de in een gebied aanwezige natuurwaarden en de potentiële natuurwaarden, de daarvoor vereiste bodem- en watercondities en de voor het gebied kenmerkende landschapsstructuur en belevingswaarden.

De natuurwaarden waarop getoetst wordt betreffen de natuurdoelen die in het NNN-gebied worden nagestreefd. Het gaat dan onder meer om de aanwezige beheertypen.

Noord-Holland

De toetsing wordt uitgevoerd volgens de regels uit de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022.

De wezenlijke kenmerken en waarden van een NNN-gebied zijn neergelegd in bijlage 6 van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022, en zijn daarmee door Provinciale Staten vastgesteld. Getoetst

wordt of een project geen afbreuk doet aan het behoud van de vereiste abiotische en ruimtelijke condities die nodig zijn om de relevante actuele en potentiële natuurwaarden van het NNN-gebied te halen.

Op de website van de provincie Noord-Holland is gekeken welke beheertypen in en in de omgeving van het plangebied liggen.

2.2.3 Bijzonder Provinciaal Landschap

In een toetsing met betrekking tot een Bijzonder Provinciaal Landschap wordt onderzocht in hoeverre plannen of ingrepen negatieve gevolgen voor de kernkwaliteiten van een BPL hebben en zo ja, welke oppervlakte van het gebied en welke kernkwaliteiten negatief beïnvloed worden. De toetsing beperkt zicht tot activiteiten binnen het BPL. Er wordt alleen getoetst op die kernkwaliteiten die voorkomen in het gedeelte van het betrokken BPL dat wordt beïnvloed door de plannen.

Toetsing habitat voor weidevogels

In een toetsing met betrekking tot de kernkwaliteit 'habitat voor weidevogels' wordt onderzocht in hoeverre plannen of ingrepen negatieve gevolgen voor weidevogels hebben en zo ja, welke oppervlakte van het gebied negatief beïnvloed wordt en hoeveel en welke weidevogels hier broeden. De toetsing beperkt zicht tot activiteiten binnen het weidevogelleefgebied. Bij weidevogelleefgebieden hoeft niet de zogenaamde 'externe werking' van buiten deze gebieden gelegen of geplande activiteiten te worden getoetst.

Periodiek worden delen van Noord-Holland die van belang zijn voor weidevogels in opdracht van de Provincie Noord-Holland vlakdekkend geïnventariseerd op weidevogels, in het kader van de PNI (Provinciale Natuur Inventarisatie). Dit gebeurt in vijf telrondes volgens het BMP-protocol van Sovon (VAN DIJK & BOELE, 2011; VERGEER ET AL., 2016, 2023).

Het grootste deel van Wieringen werd voor het laatst geïnventariseerd in 2023. In het totaal zijn 14 soorten weidevogels geteld: Kievit, Grutto, Scholekster, Tureluur, Krakeend, Kuifeend, Slobeend, Graspieper, Veldleeuwerik, Gele Kwikstaart, Wintertaling, Zomertaling, Watersnip en Kemphaan.

Bij een analyse van de aantallen en dichtheden van weidevogels in 30.000 ha weidevogelgebied in 2006 in Laag Holland is bepaald dat vanaf een afstand van 175 meter geen sprake meer is van enige negatieve invloed van opgaande elementen als bebouwing en hoge bomen op weidevogels (VAN 'T VEER & SCHARRINGA, 2008).

Ten behoeve van de analyse van de beschikbare weidevogelgegevens is derhalve een bufferzone van 175 meter rond het plangebied bepaald.

3**Aanwezige biotopen**

In dit hoofdstuk worden de aanwezige biotopen binnen het plangebied beschreven. Deze biotopen worden onderverdeeld in verschillende typering: bebouwing, grasland, groenstructuren en wateren en oevers en overig.

Bebouwing

In het plangebied komt geen bebouwing voor.

Grasland

Ten zuidoosten van de kleiput ligt een graslandperceel dat langs de waddenkust wat lager gelegen is. Tijdens het veldbezoek waren hier plassen aanwezig. Het zuidelijk deel van het perceel is hoger en enigszins glooiend. De zuidoostzijde betreft een dijk die verder naar het oosten doorloopt in een (hoge) waddendijk.

Het veld wordt gedomineerd door grassen die houden van enigszins voedselrijke omstandigheden als Echte witbol, Glanshaver, Kropaar en Engels raaigras. Verder zijn onder meer de kruiden Kruipende- en Scherpe boterbloem en Veldzuring aanwezig. Het zuidelijk deel van het veld was ten tijde van het veldbezoek niet gemaaid, ligt hoger en was begroeid met onder meer Akkerdistel en Gewone berenklauw.

Groenstructuren

Behalve een enkel braamstruweel en 2 jonge Zomereikjes van ongeveer twee meter hoog is geen opgaande begroeiing aanwezig binnen de grenzen van het plangebied. In deze begroeiing waren geen grote nesten of opvallende holtes en spleten aanwezig.

Wateren en oevers

De plasjes van Vatrop staan min of meer in verbinding met de Waddenzee middels drie kleine duikers. Bij hoge vloed stroomt het water van de Waddenzee over de Molgerdijk, zoals het geval was tijdens het veldbezoek op 6 december 2024.

De duikers zijn enigszins dichtgeslibd waardoor de verbinding met de Waddenzee minder goed functioneert. Aan de noordzijde van de plasjes groeit wat Riet.

Overig

De bermen langs de plasjes van Vatrop zijn enigszins verruigd en begroeid met onder meer Vijfvingerkruid, Fluitenkruid, Grote brandnetel, Smalle weegbree en Gewone paardenbloem. Aan westzijde van kleiput Vatrop is een groeiplaats van de exotische Rimpelroos aanwezig, verder naar oosten langs het pad is sprake van wat braamstruweel en groeien twee jonge Zomereikjes.

Het hekwerk aan zuidzijde van de kleiput is deels overgroeid met ruigte en wilgenopslag.

4 Projectbeschrijving

In onderstaande paragrafen wordt een overzicht gegeven van de situatie die getoetst moet worden.

4.1 Huidige situatie

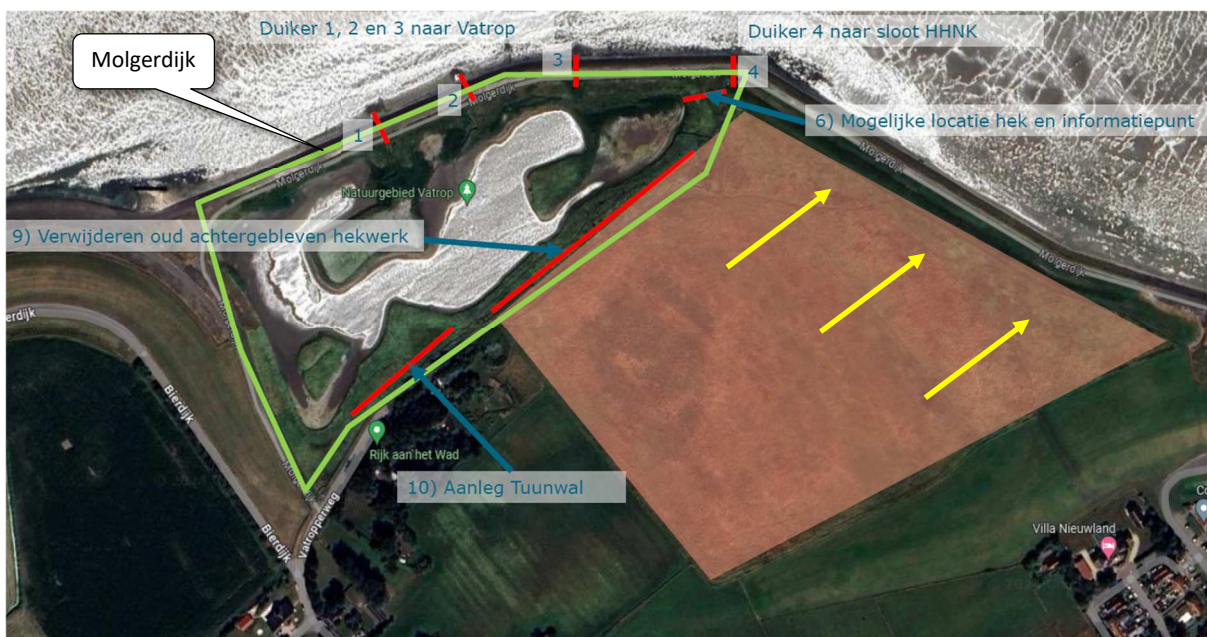
Op dit moment zijn er drie deels in onbruik geraakte duikers van ongeveer 60 centimeter doorsnede aanwezig vanuit de plasjes van Vatrop naar de Waddenzee. Hierdoor is natuurgebied Vatrop in de loop der jaren dichtgeslibd en zijn de in het verleden aangelegde broedeilanden verbonden geraakt met de kant. Gevolg is een toenemende predatie waardoor het broedsucces van vogels, met name de Kluut, aanzienlijk is verslechterd.

Aan de oostzijde van de plasjes van Vatrop is nog een dergelijke duiker aanwezig naar een sloot van HHNK. De niet primaire Molgerdijk (zie onderstaande figuur), die loopt van Vatrop tot Oosterland, is verhard en scheidt het natuurgebied van de Waddenzee. Deze dijk is vrij toegankelijk voor wandelaars maar kan bij een hoge vloed onder water staan.

De in het plangebied aanwezige biotopen staan beschreven in hoofdstuk 3. Het graslandperceel ten zuidoosten van de plasjes van Vatrop kent enig reliëf, te karakteriseren als licht glooiend.

4.2 Werkzaamheden en plansituatie

Het project plasjes Vatrop bestaat uit een aantal maatregelen. Ze zijn schematisch weergegeven op onderstaande figuur.

Ligging van het plangebied, met een aantal te nemen maatregelen. Bij de gele pijlen zal het perceel niet worden opgehoogd met bagger.

Er zal ongeveer 100 meter aan oud hekwerk worden verwijderd (punt 9). In de plasjes van Vatrof zullen baggerwerkzaamheden plaats vinden. De vrij komende bagger zal als laagje van 10-15 centimeter op de hoger gelegen westzijde van het zuidelijk gelegen veld worden aangebracht (roze gedeelte in onderstaande figuur). Om hoeveel m³ bagger het gaat is nog niet bekend. Het lager gelegen oostelijke deel van het veld zal ongemoeid worden gelaten. Met een deel van de bagger worden mogelijk de broedeilanden verhoogd, om ongewenste overstroming tijdens een zomerstorm te voorkomen. De broedeilanden zullen waar nodig als eiland worden hersteld, om ongewenste predatie van nesten en broedvogels zoveel mogelijk te voorkomen.

Aan de zuidzijde van de plasjes van Vatrof zal een tuinwal van ongeveer anderhalve meter hoogte en ongeveer 120 meter lengte worden aangelegd, bestaande uit plaggen (punt 10). Hiermee wordt voorkomen dat de lichten van geparkeerde en draaiende auto's het gebied in schijnen, een stukje cultuurhistorie in het landschap aangebracht en worden ecologische waarden van het gebied verhoogd.

Aangezien het terrein van Staatsbosbeheer niet vrij toegankelijk is zullen inrichtingsmaatregelen worden genomen om te voorkomen dat het NNN-gebied betreden wordt. Dit zal op een informatiebord worden uitgelegd aan de oostzijde van de plasjes van Vatrof (punt 6). Ook in de toekomstige situatie zal de gehele Molgerdijk vrij toegankelijk blijven voor wandelaars.

De drie nu al aanwezige kleine, deels dichtgeslibde, duikers (punt 1, 2 en 3) verdwijnen en er komt één veel grotere doorgang (van circa 1,5

Ligging van het plangebied (rood omkaderd, 13,3 ha) bij Natura 2000-gebied Waddenzee (lichtgroen), met een luchtfotoachtergrond.

Twee van de drie huidige, deels dichtgeslibde, duikers onder de Molgerdijk.

meter doorsnede), voor een betere interactie met de Waddenzee. Dit maakt het voor jonge vogels makkelijker op het slik van de Waddenzee te komen om voedsel te zoeken. Waar precies de nieuwe doorgang naar de Waddenzee zal komen is nog niet bekend.

De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit het verwijderen van de vegetatie-toplaag, het vergraven van de bodem of de oevers en/of het opbrengen van grond.

Bij de werkzaamheden zal uiterst zorgvuldig worden gewerkt. Daarmee wordt voorkomen dat verontreiniging plaats zal vinden met schadelijke stoffen. De te gebruiken machines en werktuigen zijn zodanig ingericht, dat lekkage of morsen van brandstoffen en olie wordt voorkomen. Er wordt gebruik gemaakt van de afbreekbare biologische smeermiddelen en hydrauliekolie.

Er zal geen gebruik worden gemaakt van kunstmatige verlichting tijdens de werkzaamheden.

Bij uitvoering van het werk kan door Optische verstoring, geluid en trillingen verstoring optreden van (beschermde) soorten.

Planning

De werkzaamheden zullen starten na het broedseizoen van 2025, vanaf 15 juli. Op die manier wordt voorkomen dat broedvogels worden verstoord.

Volgens planning zullen de werkzaamheden omstreeks vier weken in beslag nemen. Er zal alleen overdag gewerkt worden, globaal tussen 8.00 en 16.00 uur.

Materieel

Bij de baggerwerkzaamheden wordt gebruik gemaakt van groot materieel.

Bij het verwijderen van hekwerk en het plaatsen van borden wordt alleen gebruik gemaakt van klein materieel door middel van handwerk.

Het benodigde materiaal wordt aangevoerd per vrachtwagen.

Bij een hoge vloed kan de Molgerdijk onder water komen te staan.

5 Soortbescherming

In dit hoofdstuk worden de beschermde soorten beschreven per soortgroep in §5.1. In de beschrijving wordt eerst aangegeven welke soorten (volgens opgave van de NDFF en literatuur) in het verleden of tijdens het afgelegde veldbezoek zijn aangetroffen. Vervolgens wordt vermeld welke soorten op grond van aanwezige biotopen te verwachten zijn en welke gebruiksfuncties het plangebied kan hebben voor deze soorten. In §5.2 worden de conclusies met betrekking tot de aanwezige beschermde soorten samengevat.

In §5.3 wordt van de mogelijk aanwezig beschermde soorten per soortgroep beoordeeld wat de effecten van de plannen kunnen zijn op deze soorten. In §5.4 worden de conclusies uit de effectbeoordeling op een rijtje gezet en worden eventueel aanbevelingen gedaan voor nader onderzoek.

5.1 Beschermde soorten

5.1.1 Planten

Aangetroffen soorten

In en rond het plangebied is in het verleden en tijdens het veldbezoek geen beschermde flora waargenomen (NDFF 2014-2024).

Potentie plangebied

In het plangebied wordt geen beschermde flora verwacht vanwege het ontbreken van geschikt biotoop voor de genoemde soorten. Tevens wordt het plangebied te intensief beheerd en is het te voedselrijk om geschikt te zijn voor beschermde plantensoorten.

5.1.2 Vissen

Aangetroffen soorten

In en rond het plangebied zijn in het verleden en tijdens het veldbezoek geen beschermde vissoorten waargenomen (NDFF 2014-2024).

Potentie plangebied

In en rond het plangebied is geen potentie voor beschermde vissen aanwezig vanwege het ontbreken van geschikt biotoop.

5.1.3 Amfibieën

Aangetroffen soorten

In en rond het plangebied zijn in het verleden en tijdens het veldbezoek geen beschermde, niet vrijgestelde amfibieën waargenomen (NDFF 2014-2024).

Potentie plangebied

In het plangebied is geen geschikt voortplantingswater aanwezig voor amfibieën. Het gebied levert ook geen geschikt landbiotoop.

Binnen de grenzen van het plangebied is slechts één waarneming bekend van een groene kikker. Deze soort is beschermd onder de Ow maar is in Noord-Holland 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1.

-Rugstreeppad

Het plangebied is niet geschikt voor de Rugstreeppad, de benodigde levensvoorwaarden zijn niet aanwezig en de soort is nooit in de nabijheid van het plangebied waargenomen.

5.1.4 Vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. Het bevoegd gezag maakt onderscheid tussen soorten met niet-jaarrond beschermde nesten, soorten met jaarrond beschermde nesten (ingedeeld in vier categorieën) en de zogenaamde 'categorie 5-soorten' (zie verder Bijlage 1.2.5).

Aangetroffen soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek werden in de kleiput van Vtrop een groep van 90 Wilde eenden, 15 Smienten en drie Bergeenden waargenomen. Aan de waddenzijde van het veld aan de zuidzijde van de kleiput bevonden zich in een plasdraszone 110 Wilde eenden, 80 Pijlstaarten, 50 Kluten, 10 Bonte strandlopers, 20 Zilvermeeuwen en enkele Storm- en Kokmeeuwen. Voorts waren enkele Watersnippen en een Graspieper aanwezig.

Potentie plangebied soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Langs de oevers en op het broedeiland in het plangebied kunnen watervogels broeden als Wilde eend, Bergeend, Kluut, Tureluur en Scholekster.

Binnen het plangebied ontbreekt geschikt broedhabitat voor categorie 5-soorten.

Aangetroffen soorten met jaarrond beschermde nesten

In het plangebied en de directe omgeving zijn enkele waarnemingen bekend van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten met binding met het gebied (NDFF 2014-2024). Zo werd aan de rand van het plangebied in 2023 een baltsende Ransuil waargenomen. Ook werd op ruim 600 meter ten zuiden van het plangebied in 2021 een territorium van en Buizerd vastgesteld. In de bebouwing ten zuiden van het plangebied komen Huismussen voor.

Tijdens het veldbezoek werden geen vogels met jaarrond beschermde nesten of sporen daarvan waargenomen.

In de omgeving van het plangebied zijn daarnaast in het verleden Huismus (cat. 2), Gierzwaluw (cat. 2), Sperwer (cat. 4), Havik (cat. 4), Buizerd (cat. 4), Wespendif (cat. 4), Zwarte wouw (cat. 4), Boomvalk (cat. 4), Slechtvalk (cat. 3), Ransuil (cat. 4), Kerkuil (cat. 3), Steenuil (cat. 1), Roek (cat. 2), Ooievaar (cat. 3) en Grote gele kwikstaart (cat.

3) vastgesteld. Deze soorten hebben echter geen aantoonbare binding met het plangebied. De meeste bekende waarnemingen betreffen overvliegende (trek)vogels of deze soorten hebben gebroed in andere biotopen zoals bebouwing en bos in de omgeving (NDFF 2014-2024). De soorten broeden niet in of in de directe omgeving van het plangebied.

Potentie soorten met jaarrond beschermde nesten

Omdat geen geschikte bebouwing en bomen aanwezig zijn en geen sporen of grote nesten werden waargenomen, wordt uitgesloten dat vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het plangebied.

Er is geen broedbiotoop en geschikt leefgebied voor roofvogels en uilen aanwezig, zoals hoge bomen met grote nesten of schuren en open zolders. Er werden geen sporen van dergelijke soorten aangetroffen zoals braakballen, prooiresten en krijtsporen.

Het is mogelijk dat het plangebied incidenteel wordt gebruikt als onderdeel van het leefgebied van in de buurt vastgestelde vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals Buizerd, Sperwer en Ransuil. Het plangebied biedt geen essentieel leefgebied voor deze soorten.

5.1.5 Grondgebonden zoogdieren

Aangetroffen soorten

Tijdens het veldbezoek werd een Haas waargenomen. Deze soort is in Noord-Holland 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zie verder Bijlage 1.2.1). Daarnaast zijn molshopen aangetroffen. Deze soort is niet beschermd onder de Ow.

In de omgeving van het plangebied zijn in het verleden Waterspitsmuis en Wezel waargenomen (NDFF 2014-2024). De Waterspitsmuis en Wezel zijn beschermde soorten die worden genoemd als 'andere soort' (zie Bijlage 1.2.1).

Het voorkomen van de Waterspitsmuis beperkt zich tot een waarneming uit 2014 die betrekking had op resten van deze soort in een uilenbal, bijna twee kilometer ten zuiden van het plangebied.

Van de Wezel zijn een 20-tal waarnemingen bekend, waarvan twee uit 2020 binnen de grenzen van het plangebied, in het westelijk deel van kleiput Vatrop.

Potentie plangebied

Het is mogelijk dat in het gebied enkele (kleine) zoogdieren voorkomen zoals Vos, Haas, Egel en verschillende algemene soorten (spits)muizen. Deze soorten zijn beschermd onder de Ow maar ze zijn in Noord-Holland 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1.

Het plangebied is niet geschikt voor Waterspitsmuis vanwege het ontbreken van vochtige, kruidenrijke oevervegetaties nabij schoon en helder water.

Het plangebied biedt langs het hekwerk aan de zuidzijde van de kleiput slechts beperkt tijdelijke schuilmogelijkheden zoals dichte begroeiing en dekking waar een Wezel gebruik van kan maken.

Het is mogelijk dat incidenteel een Wezel die elders verblijft in het plangebied voorkomt. Gezien de grootte en geschiktheid maakt het plangebied geen onderdeel uit van essentieel leefgebied. In de omgeving van het plangebied is bovendien veel meer geschikt biotoop aanwezig.

5.1.6 Vleermuizen

Vleermuizen kunnen op zeer duidelijk te onderscheiden manieren van een leefgebied gebruik maken. Belangrijke gebruiksfuncties zijn verblijfplaats, foerageergebied of (deel van) een vliegroute.

De manier waarop vleermuizen een gebied gebruiken kan door het jaar verschillen, een gebouw of een boom kan bijvoorbeeld tijdelijk gebruikt worden als verblijfplaats maar in andere delen van het jaar ongebruikt blijven.

Alle soorten vleermuizen, evenals verblijfplaatsen en essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn beschermd onder de Habitatrichtlijn (zie Bijlage 1.2.1).

Aangetroffen vleermuizen

In de omgeving van het plangebied is alleen de Ruige dwergvleermuis vastgesteld (NDFF 2014-2024). Het betreft een enkele waarneming uit 2014 van één exemplaar op ruim 1300 meter ten zuidwesten van het plangebied.

Er zijn geen relevante waarnemingen (zoals verblijven, kolonies, foerageergebieden of vliegroutes) bekend van vleermuizen in het plangebied of in de directe omgeving ervan (NDFF 2014-2024).

Potentie verblijfplaatsen

In het plangebied kunnen geen vleermuizen verblijven omdat ter plaatse geen bebouwing en geschikte bomen aanwezig zijn.

Potentie foerageergebied

De zuidelijke rand van de kleiput is enigszins geschikt voor foeragerende vleermuizen. De schaars aanwezige luwe plekken kunnen zorgen voor concentraties van insecten waardoor vleermuizen worden aangetrokken.

Potentie vliegroute

Het plangebied kan onderdeel uitmaken van een vliegroute van vleermuizen. Met name de lijnvormige structuur van de dijken kan

onderdeel uitmaken van een langere landschapslijn en daarmee onderdeel zijn van een vliegroute van vleermuizen.

5.1.7 Overige fauna

Aangetroffen soorten

In de Waddenzee, direct ten noorden van het plangebied, zijn waarnemingen bekend van Gewone zeehond, Grijze zeehond en Bruinvis.

(NDFF 2014-2024). Tijdens het veldbezoek werden deze soorten niet waargenomen.

Potentie plangebied

Het plangebied zelf is niet geschikt voor deze soorten. Incidenteel kan een Gewone zeehond rusten op de Molgerdijk, al zal dat niet vaak zijn vanwege het gebruik van de dijk door recreanten.

5.2 Conclusie beschermde soorten

Op grond van §5.1.1 t/m §5.1.7 zijn beschermde, niet vrijgestelde soortgroepen te verwachten die staan weergegeven in Tabel 1. In de tabel wordt onderscheid gemaakt tussen de aangetroffen soortgroepen in en nabij het plangebied en de potenties daarvoor binnen het plangebied. Ook wordt onderscheid gemaakt tussen mogelijk (incidentele) aanwezigheid en gebruik als essentieel leefgebied (zoals bijvoorbeeld vaste verblijfplaatsen).

In §5.3 wordt uiteengezet welke gevolgen voor deze soortgroepen worden verwacht door het uitvoeren van de plannen.

Tabel 1.

Eerder volgens literatuuropgave vastgestelde soortgroepen met beschermde, niet vrijgestelde soorten in/nabij het plangebied (kolom 2), mogelijk (incidenteel) voorkomende beschermde, niet vrijgestelde soorten in het plangebied (kolom 3) en verwachte voorkomen van essentieel leefgebied van beschermde, niet vrijgestelde soorten binnen het plangebied met verwachte beschermde functie (kolom 4). Indien de potentieel aanwezige beschermde functie wordt genoemd in kolom 4 valt deze automatisch onder essentieel leefgebied voor de mogelijk aanwezige soorten.

Beschermde, niet vrijgestelde soorten	Aangetroffen nabij het plangebied (literatuur en veldbezoek)	Mogelijk aanwezig in plangebied	Mogelijk beschermde functie aanwezig binnen het plangebied
Planten	nee	nee	nee
Vissen	nee	nee	nee
Amfibieën	nee	nee	nee
Broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten	NDFP	ja	niet-jaarrond beschermde nesten
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	NDFP	nee	nee
Grondgebonden zoogdieren	NDFP	incidenteel	nee
Vleermuizen	NDFP	incidenteel	foerageergebied & vliegroute
Overige beschermde fauna	NDFP	nee	nee

5.3 Effectbeoordeling

Door het plan kunnen verschillende negatieve effecten optreden in het plangebied. Deze mogelijke effecten zijn onder te verdelen in tijdelijke effecten tijdens de aanleg en effecten als gevolg van de aanwezigheid van de nieuwe situatie.

De te verwachten soortgroepen met beschermde, niet vrijgestelde soorten worden in dit hoofdstuk besproken. Ze zijn samengevat in de derde kolom van Tabel 1. De aanwezigheid van deze soortgroepen kan van invloed zijn op de verdere procedure. De (negatieve) effecten die kunnen optreden bij de werkzaamheden worden onderzocht. Voorts zal worden aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om effecten te voorkomen of te minimaliseren.

Voor andere soortgroepen met niet beschermde of vrijgestelde soorten geldt altijd de specifieke zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1).

5.3.1 Vogels

Vogelnesten kunnen worden vernield bij ecologisch gevoelige werkzaamheden zoals diverse graafwerkzaamheden of het verwijderen van de vegetatieve toplaag.

Soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Men dient activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden buiten het broedseizoen plaats te doen vinden, dus niet van grootweg 15 maart tot 15 juli. Deze periode is afhankelijk van bijvoorbeeld het weer en de aanwezige soorten. Als onverhoopt buiten deze periode broedende vogels aanwezig zijn, dienen werkzaamheden plaatselijk te worden uitgesteld. Voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten wordt de periode van februari t/m augustus gezien als de gevoelige periode.

Wanneer in het broedseizoen gewerkt gaat worden is het mogelijk voorafgaand aan het broedseizoen of voorafgaand aan de vestiging van broedvogels het plangebied ongeschikt te maken als (nog) geen nesten aanwezig zijn. Hierbij mogen geen mogelijke nestplaatsen van jaarrond beschermde vogels ongeschikt of ontoegankelijk worden gemaakt.

'Categorie 5'-soorten

Binnen het plangebied ontbreekt geschikt broedhabitat voor categorie 5-soorten.

Soorten met jaarrond beschermde nesten

Net als niet jaarrond-beschermde vogelsoorten mogen ook jaarrond beschermde broedvogels niet worden verstoord tijdens het broedseizoen. Indien niet tijdens de gevoelige periode (februari t/m juli) gewerkt gaat worden, wordt geen wezenlijke verstoring van potentieel aanwezige broedvogels verwacht. De bosschage waar

mogelijk een Ransuil broedt bevindt zich in het omliggende groen en blijft in de plannen behouden.

Voor het mogelijk incidentele gebruik van het plangebied door overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uit de omgeving van het plangebied (Buizerd, Sperwer en Ransuil), wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. Het plangebied biedt geen essentieel leefgebied voor deze soorten en ze kunnen gemakkelijk uitwijken.

5.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Voor een eventueel incidenteel aanwezige Wezel wordt geen belangrijk negatief effect verwacht vanwege de geringe grootte van het plangebied en de ruime aanwezigheid vergelijkbaar en beter biotoop in de naaste omgeving. Het plangebied biedt, onder andere vanwege deze redenen, geen essentieel leefgebied voor kleine marterachtigen en de dieren kunnen gemakkelijk tijdelijk uitwijken. Bovendien blijft de beperkt aanwezige dichte begroeiing en dekking langs het hekwerk aan de zuidzijde van de kleiput behouden.

5.3.3 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

In het plangebied kunnen geen vleermuizen verblijven omdat ter plaatse geen bebouwing en bomen aanwezig zijn.

Aan de zuidrand van de kleiput is enige dekking aanwezig.

Foerageergebied

Voor de mogelijk aanwezige foeragerende vleermuizen in het plangebied wordt geen negatief effect verwacht van de werkzaamheden omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. De vleermuizen kunnen derhalve gemakkelijk tijdelijk uitwijken.

Bovendien wordt alleen overdag gewerkt wanneer de vleermuizen niet actief zijn.

Vliegroutes

Het plangebied kan gebruikt worden als onderdeel van een vliegroute door vleermuizen. De aard van het plangebied zal echter niet veranderen. Er worden dan ook geen belangrijke gevolgen worden verwacht op een eventueel aanwezige vliegroute van vleermuizen.

5.4 Conclusie effectbeoordeling

Aanbevolen wordt de werkzaamheden uit te voeren buiten de broedperiode (grofweg half maart – half juli).

Met het in acht nemen van de hier besproken aanbevelingen, beperkingen en restricties in §5.3 worden geen belangrijke negatieve effecten verwacht voor beschermde soorten bij uitvoer van de plannen. Er dient altijd rekening te worden gehouden met de zorgplicht (zie §10.1 en Bijlage 1.1.1).

6**Voortoets Natura 2000****6.1 Het Natura 2000-gebied**

Hieronder worden eerst de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied beschreven (informatie van Ministerie van EZ, gebiedendocument en het beheerplan) en wordt een overzicht gegeven van de doelen die gesteld zijn voor dit gebied t.a.v. beschermde waarden waarvoor het is aangemeld. Vervolgens wordt aangegeven waar deze onder de Omgevingswet beschermde waarden te verwachten zijn.

6.1.1 Natura 2000-gebied Waddenzee

Natura 2000-gebied Waddenzee (gebiedsnummer 1) is circa 272.449 ha groot.

De Nederlandse Waddenzee is onderdeel van het internationale waddengebied dat zich uitstrekt van Den Helder tot Esbjerg (Denemarken). Het is een natuurlijk en dynamisch zoutwatergetijdengebied dat bestaat uit een complex van diepe geulen en ondiep water met zand- en slibbanken, waarvan grote delen bij eb droog vallen. Deze banken worden doorsneden door een fijn vertakt stelsel van geulen.

Langs het vasteland en op de eilanden liggen verspreid kweldergebieden, die door grote verschillen in vocht- en zoutgehalte bijdragen aan een zeer diverse flora en vegetatie. De kwelders langs de vastelandskust zijn tot stand gekomen door menselijk ingrijpen in de kwelderbodem. Op de overgang van de hoge, groene kwelders en de lager gelegen, nattere landaanwinningskwelders ligt een natuurlijke afslagrand, de zogenaamde kwelderklif. De kwelders op de waddeneilanden hebben een natuurlijke geomorfologie, met geleidelijke hoogtegradiënten, meanderende kwelderkreken en afwisseling in de mate van natuurlijke drainage. De bodem is over het algemeen zandig, mede door de invloed van stuivend zand uit de nabijgelegen duingebieden. De geleidelijke overgangen van het wad richting duin leveren een grote biodiversiteit op. Enkele voorbeelden hiervan zijn de Boschplaat op Terschelling, Nieuwlandsreid (Zoute Weide) op Ameland en de Oosterkwelder op Schiermonnikoog.

Er is een nagenoeg ongestoorde hydrodynamiek en geomorfologie aanwezig, waarin natuurlijke processen zorgen voor instandhouding en ontwikkeling van karakteristieke ecotopen en habitats en de grenzen van land en water voortdurend wijzigen. Dit is ook duidelijk zichtbaar aan diverse “wandelende” eilanden zoals Rottummerplaat.

Tussen Harlingen en Terschelling ligt het door een dijklichaam beschermde eiland Griend dat belangrijke vogelkolonies herbergt. Het landschap kenmerkt zich door zijn vrijwel ongerepte, weidse en

open karakter. De identiteit van het Waddengebied wordt mede bepaald door de natuurlijke samenhang tussen Waddenzee, waddeneilanden, Noordzeekustzone en de vastelandkust en de karakteristieke overgangen tussen land en zee, zoet en zout en droog en nat.

In Tabel 2 staan de habitattypen en soorten uit de Natura 2000-database voor Natura 2000-gebied 'Waddenzee', inclusief de instandhoudingsdoelstellingen voor de vogels.

Tabel 2.

Relevante habitattypen en soorten in Natura 2000-gebied 'Waddenzee', met voor de vogels het instandhoudingsdoel (aantal broedparen voor broedvogels en seizoensgemiddelde voor niet-broedvogels).

Habitattypen	
H1110A - Permanent overstroomde zandbanken	H2110 - Embryonale duinen
H1130 - Estuaria	H2120 - Witte duinen
H1140A - Slik- en zandplaten (getijdengebied)	H2130A - Grijze duinen (kalkrijk)
H1310A - Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	H2130B - Grijze duinen (kalkarm)
H1310B - Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	H2160 - Duindoornstruwelen
H1320 - Slijkgrasvelden	H2170 - Kruiwilgstruwelen
H1330A - Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	H2190B - Vochtige duinvalleien (kalkrijk)
H1330B - Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	
Habitatrichtlijnsoorten	
H1014 - Nauwe korfslak	H1351 - Bruinvis
H1095 - Zeeprk	H1364 - Grijze zeehond
H1099 - Rivierprk	H1365 - Gewone zeehond
H1103 - Fint	H1903 - Groenknolorchis
H1340 - Noordse Woelmuis	
Broedvogelsoorten	
A034 - Lepelaar (430)	A183 - Kleine mantelmeeuw (19.000)
A063 - Eider (5000)	A191 - Grote stern (16.000)
A081 - Bruine Kiekendief (30)	A193 - Visdief (5300)
A082 - Blauwe Kiekendief (3)	A194 - Noordse stern (1500)
A132 - Kluut (3800)	A195 - Dwergstern (200)
A137 - Bontbekplevier (60)	A222 - Velduil (5)
A138 - Strandplevier (50)	
Niet-broedvogelsoorten	
A005 - Fuut (310)	A130 - Scholekster (140.000-160.000)
A017 - Aalscholver (4200)	A132 - Kluut (6700)
A034 - Lepelaar (520)	A137 - Bontbekplevier (1800)
A037 - Kleine zwaan (1600)	A140 - Goudplevier (19.200)
A043 - Grauwe Gans (7000)	A141 - Zilverplevier (22.300)
A045 - Brandgans (36.800)	A142 - Kievit (10.800)
A046 - Rotgans (26.400)	A143 - Kanoetstrandloper (44.400)
A048 - Bergeend (38.400)	A144 - Drieteenstrandloper (3700)
A050 - Smient (33.100)	A147 - Krombekstrandloper (2000)
A051 - Krakeend (320)	A149 - Bonte strandloper (206.000)
A052 - Wintertaling (5000)	A156 - Grutto (1100)
A053 - Wilde eend (25.400)	A157 - Rosse grutto (54.400)
A054 - Pijlstaart (5900)	A160 - Wulp (96.200)
A056 - Slobeend (750)	A161 - Zwarte ruiter (1200)
A062 - Toppereend (3100)	A162 - Tureluur (16.500)
A063 - Eider (90.000 - 115.000, midwinter)	A164 - Groenpootruiter (1900)
A067 - Brilduiker (100)	A169 - Steenloper (2300-3000)
A069 - Middelste zaagbek (150)	A197 - Zwarte Stern (23.000)
A070 - Grote zaagbek (70)	A702 - Toendrarietgans (behoud)
A103 - Slechtvalk (40)	

Aanwijzing

Op 30 januari 2009 is het gebied definitief aangewezen als Natura 2000-gebied (DRZO/2008-001).

Instandhoudingsdoelen

De instandhoudingsdoelen betreffen voor de habitattypen tenminste behoud van de oppervlakte en de kwaliteit en voor de soorten tenminste behoud van verspreiding, omvang en kwaliteit van het leefgebied voor behoud van de populatie.

Voor de habitattypen permanent overstroomde zandbanken, estuaria, slik- en zandplaten, schorren en zilte graslanden en grijze duinen wordt gestreefd naar verbetering kwaliteit.

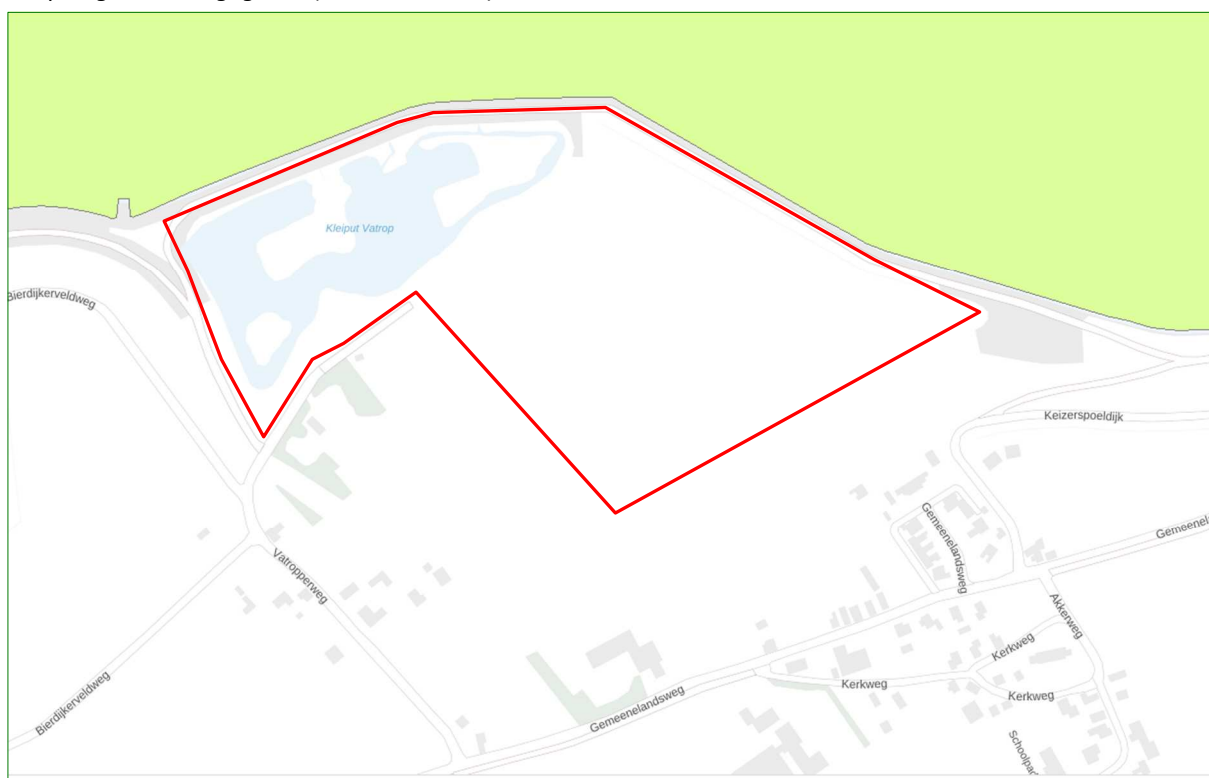
Voor enkele soorten wordt daarnaast gestreefd naar uitbreiding van de populatie (Zeeprik, Rivierprik, Fint, Gewone zeehond) of naar uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied (Kluut, Strandplevier, Dwergstern, Eider, Topper, Scholekster, Kanoet en Steenloper).

De instandhoudingsdoelen moeten richting geven aan het uit te voeren natuurbeheer- en beleid.

De situatie ten tijde van het publiceren van het aanwijzingsbesluit is bepalend voor wat onder 'behoud' moet worden verstaan en vanaf welk niveau 'uitbreiding' en 'verbetering' nagestreefd moet worden.

Figuur 3.

Nauwkeurige grens van Natura 2000 gebied Waddenzee (lichtgroen). Bestaande bebouwing, bouwkavels, erven, verhardingen en spoorlijnen maken geen deel uit van het aangewezen gebied. Tevens is de locatie van het plangebied aangegeven (rood omkaderd).

Het beheerplan voor dit Natura 2000-gebied is in 2016 gepubliceerd en betreft de eerste beheerplanperiode (2016-2022). Het beheerplan werd in 2022 verlengd tot 2028.

Het belangrijkste deel van dit beheerplan beschrijft hoe de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen (zie hierboven) kunnen (moeten) worden gerealiseerd. Het plan betreft de eerste beheerplanperiode. Het geeft een uitgebreid overzicht van de staat van de beschermde habitattypen en -soorten en hoe de doelen daaromtrent kunnen worden verwezenlijkt. Het zal in grote lijnen het beleid voor de komende jaren in het Natura 2000-gebied sturen.

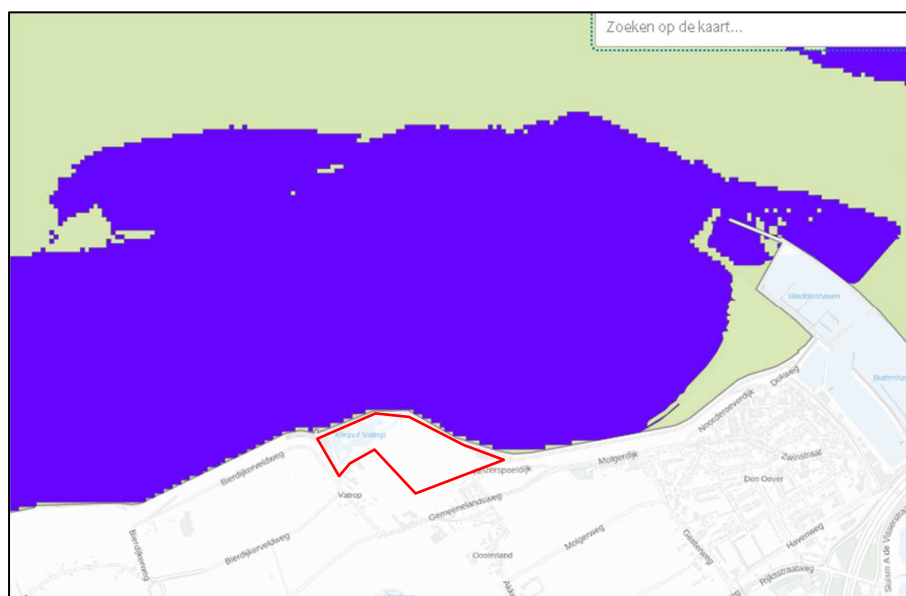
Tijdens het veldbezoek op 6 december 2024 is een nauwkeurige beschrijving gemaakt van de aanwezige biotopen langs in en bij het plangebied (zie hoofdstuk 3).

Informatie over de verspreiding van de habitattypen en de verspreiding en de aantallen van de soorten binnen het gebied komt uit NDDF (2014-2024) en het beheerplan.

De locatie en ligging van in het plangebied aanwezige habitattypen zijn afkomstig uit de rekentool 'Aerius'.

Recente gegevens over de aantallen vogels in Natura 2000-gebied Waddenzee zijn afkomstig van Sovon (zie Tabel 3).

Het plangebied is daarnaast op 6 december 2024 bezocht om enerzijds de aanwezige en aangrenzende habitattypen/biotopen te beschrijven en anderzijds eventuele incidentele waarnemingen te doen van relevante flora en fauna (voor zover waarneembaar). Op

Habitattype H1140A Slik- en zandplaten (getijdegebied) bij plangebied.

basis van de aangetroffen biotopen is per relevante soort/habitatype een inschatting gemaakt van het mogelijke voorkomen in en bij het plangebied.

Habitattypen

De volgende relevante habitattypen komen voor binnen 500 meter afstand van het plangebied: H1140A Slik- en zandplaten (getijdegebied). Dit habitatype is overal aanwezig direct achter de dijk die het plangebied scheidt van de Waddenzee.

Habitatrichtlijnsoorten

De trekvissen Zeeprík, Rivierprík en Fint kunnen in theorie voorkomen in het deel van de Waddenzee dat grenst aan het plangebied.

Tabel 3.

Relevante vogelsoorten in Natura 2000-gebied Waddenzee met instandhoudingsdoel; gemiddeld aantal broedparen voor broedvogels in de periode 2019-2023 en gemiddeld seizoensgemiddelde van de 5 seizoenen in de periode 17/18-21/22 (bron, Sovon), gg = geen gegevens. Indien niet van alle jaren gegevens beschikbaar waren, is het aantal jaar gegeven waarop het gemiddelde is gebaseerd.

Broedvogels	Doel	Gem 19-23	Niet-broedvogels	Geb. doel	Gem 17/18 - 21/22
Blauwe Kiekendief	3	0	Grutto	1100	1180
Bontbekplevier	60	72 (3)	Kanoet	44400	51890
Bruine Kiekendief	30	32 (4)	Kievit	10800	10019
Dwergstern	200	433	Kleine Zwaan	1600	135
Eider	5000	gg	Kluut	6700	5329
Grote Stern	16000	6929	Krakeend	320	1054
Kleine Mantelmeeuw	19000	21328 (1)	Krombekstrandloper	2000	1804
Kluut	3800	2259	Lepelaar	520	1306
Lepelaar	430	903	Middelste Zaagbek	150	100
Noordse Stern	1500	828	Pijlstaart	5900	6899
Strandplevier	50	11 (4)	Rosse Grutto	54400	59867
Velduil	5	6	Rotgans	26400	25526
Visdief	5300	3095	Scholekster	150000	80699
Niet-broedvogels	Geb. doel	Gem 17/18 - 21/22	Slechtvalk	40	58
Aalscholver	4200	2640	Slobeend	750	1196
Bergeend	38400	41649	Smient	33100	31491
Bontbekplevier	1800	3508	Steenloper	2650	3760
Bonte Strandloper	206000	236976	Toendrarietgans	behoud	18392
Brandgans	36800	72243	Topper	3100	4236
Brilduiker	100	71	Tureluur	16500	15485
Drieteenstrandloper	3700	8626	Wilde Eend	25400	11587
Eider	90000	51290	Wintertaling	5000	5213
Fuut	310	127	Wulp	96200	74548
Goudplevier	19200	15951	Zilverplevier	22300	26395
Grauwe Gans	7000	19247	Zwarte Ruiter	1200	569
Groenpootruiter	1900	1241	Zwarte Stern	23000	4342
Grote Zaagbek	70	8			

Noordse woelmuis en Groenknolorchis zijn niet bekend uit de omgeving van het plangebied (NDFF 2014-2024).

Waarnemingen van Gewone zeehond en Bruinvis zijn bekend direct ten noorden van het plangebied, in de Waddenzee (NDFF 2014-2024).

De Nauwe korfslak is alleen aangetroffen op enkele Waddeneilanden.

Vogels

Plangebied Vatropp en het aangrenzende deel van de Waddenzee, voornamelijk bestaande uit slik- en zandplaten, is in theorie geschikt voor de broedvogels Kluut, Bontbekplevier en Visdief.

De meeste soorten van de relevante niet-broedvogels kunnen in meer of mindere mate gebruik maken van het aangrenzende deel van de Waddenzee en plangebied Vatropp.

6.2 Effecten van het project

Door het plan kunnen verschillende negatieve effecten optreden, ook in het aangrenzende Natura 2000-gebied. Deze mogelijke effecten zijn onder te verdelen in tijdelijke effecten tijdens de aanleg en effecten als gevolg van de aanwezigheid van de voorzieningen.

6.2.1 Aanlegfase

Oppervlakteverlies

Het uitvoeren van de geplande natuurherstelmaatregelen vindt geheel plaats buiten de grenzen van Natura 2000-gebied Waddenzee. Er kan dan ook geen sprake zijn van oppervlakteverlies.

Verzuring en vermeting

Bij de werkzaamheden zal gebruik worden gemaakt van gemotoriseerd materieel. Dit heeft uitstoot van schadelijke stoffen tot gevolg die een extra verzurend en vermetend effect kunnen hebben op het Natura 2000-gebied Waddenzee.

De mate waarin dit effect optreedt zal mogelijk onderzocht moeten worden in een zogenaamde AERIUS-toets, zie ook §1.1. Dit aspect wordt daarom in deze verder buiten beschouwing gelaten.

Verontreiniging

Als gevolg van de werkzaamheden kan verontreiniging plaats vinden wanneer bij de werkzaamheden schadelijke stoffen vrij komen. Door uiterst zorgvuldig te werken in dit kwetsbare natuurgebied (zie §4.2) zal dat in dit geval worden voorkomen.

Hinder door geluid en trillingen

Het gebruik van zware baggermachines zorgt voor de productie van geluid en trillingen met als mogelijk gevolg hinder in het Natura 2000-gebied.

Lichthinder

Met name voor 's nachts actieve soorten kan lichthinder als gevolg van toegenomen lichtintensiteit versturende effecten hebben. In dit geval zal alleen overdag gewerkt worden en zal geen gebruik gemaakt worden van bouwlampen. Van lichthinder kan bij dit project dan ook geen sprake zijn.

Optische verstoring

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in de natuurlijke omgeving.

Tijdens de werkzaamheden is veelvuldig sprake van de aanwezigheid van mensen in het terrein en daar niet van nature thuishorende voorwerpen. Dit kan een versturend effect hebben op relevante typen en soorten in Natura 2000-gebied Waddenzee.

6.2.2 Aanwezigheidsfase**Verandering stroomsnelheid**

De aanleg van een verbinding tussen natuurgebied Vatropp en de Waddenzee kan leiden tot een kleine verandering van de stroomsnelheid bij getijdebewegingen in het aangrenzende deel van de Waddenzee.

Verandering dynamiek substraat

Mogelijk verandert ook het karakter van de bodem van het aangrenzende deel van de Waddenzee.

Optische verstoring

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in de natuurlijke omgeving.

Recreanten op de Molgerdijk kunnen leiden tot Optische verstoring van vogels in het aangrenzende deel van de Waddenzee. Dat is ook al zo in de huidige situatie.

6.3 Gevoeligheid van de habitattypen en soorten

6.3.1 Algemeen

De gevoeligheid van een habitatype of soort voor een storende factor bepaalt of er negatieve gevolgen kunnen zijn voor dat type of die soort. In Tabel 4 op de volgende pagina is voor alle typen en soorten de gevoeligheid aangegeven voor de relevante storende factoren.

Hierbij is gekeken wat de mogelijke effecten van het project, zoals beschreven in §6.2, voor gevolgen kunnen hebben voor de relevante natuurwaarden, op basis van de literatuur, de voormalige effectenindicator van Synbiosys/Alterra/BIJ12 en expert-judgement.

Voor de typen en soorten die gevoelig zijn voor een of meer factoren zouden er dus mogelijk negatieve gevolgen kunnen zijn van het project.

Tabel 4.

ZIE VOLGENDE PAGINA.

*Gevoeligheid van de relevante typen en soorten in dit deel van Natura 2000-gebied Waddenzee voor de verschillende storende factoren. Zie tekst.
ng = niet gevoelig, G = gevoelig, ZG = zeer gevoelig, nvt = niet van toepassing, ? = niet voldoende informatie om hierover een uitspraak te doen.*

Bij een hoge vloed, zoals tijdens de springvloed op 6 december 2024, staan de plasjes van Vtrop grotendeels onder water, op de achtergrond de deels overstroomde Molgerdijk.

Storende factoren								Storende factoren							
Natuurwaarden	Verontreiniging	Verandering stroomsnelheid	Verandering dynamiek substraat	Geluid	Licht	Trillingen	Optische verstoring	Natuurwaarden	Verontreiniging	Verandering stroomsnelheid	Verandering dynamiek substraat	Geluid	Licht	Trillingen	Optische verstoring
Perm. overstr. zandbanken	G	G	G	nvt	nvt	nvt	G	Grote Zaagbek - nb	G	ng	ng	ng	G	ng	G
Slik-en zandplaten	G	G	G	nvt	nvt	nvt	G	Grutto- nb	G	ng	ng	G	G	ng	ng
Zilte pionierbegroeiingen	G	G	G	nvt	nvt	nvt	G	Kanoet- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	G
Slijkgrasvelden	G	G	G	nvt	nvt	nvt	G	Kievit- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Schorren en zilte graslanden	G	G	G	nvt	nvt	nvt	G	Kleine Mantelmeeuw- b	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Embryonale duinen	G	ng	G	nvt	nvt	nvt	G	Kleine Zwaan- nb	G	ng	ng	ng	G	nvt	ng
Witte duinen	G	ng	G	nvt	nvt	nvt	G	Kluut- nb	G	ng	G	G	G	ng	G
*Grijze duinen	G	ng	G	nvt	nvt	nvt	G	Kluut- b	G	ng	G	G	G	ng	G
Duindoornstruwelen	G	ng	G	nvt	nvt	nvt	G	Krakeend- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Vochtige duinvaleien	G	ng	G	nvt	nvt	nvt	G	Krombekstrandloper- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Fint	ZG	ZG	G	G	?	G	?	Lepelaar- b	G	G	G	G	G	nvt	ng
Gewone zeehond	ZG	?	G	ZG	ZG	ZG	ZG	Lepelaar- nb	G	G	G	G	G	nvt	ng
Grijze zeehond	ZG	?	G	ZG	ZG	ZG	ZG	Middelste Zaagbek- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Nauwe korfslak	G	ng	G	ng	ng	G	ng	Noordse Stern- b	G	ng	G	ng	G	ng	ng
Rivierprik	ZG	ZG	ZG	G	?	G	?	Pijlstaart- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Zeeprik	ZG	ZG	nvt	G	?	G	?	Rosse grutto- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Aalscholver- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	G	Rotgans- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Bergeend- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng	Scholekster- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	G
Blauwe Kiekendief- b	G	ng	ng	G	G	ng	G	Slechtvalk - nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Bontbekplevier- nb	G	ng	G	G	G	ng	ng	Slobeend- nb	G	G	G	ng	G	ng	ng
Bontbekplevier- b	G	ng	G	G	G	ng	ZG	Smient- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Bonte strandloper- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng	Steenloper- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Brandgans- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng	Strandplevier- b	G	ng	G	G	G	ng	ZG
Brilduiker- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng	Toendrarietgans- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Bruine Kiekendief- b	G	G	G	G	G	ng	ng	Toppereend- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	G
Drieteenstrandloper - nb	G	ng	ng	ng	G	ng	G	Tureluur- nb	G	ng	ng	G	G	ng	G
Dwergstern- b	G	ng	G	ng	G	ng	ZG	Velduil- b	G	ng	ng	G	G	ng	G
Eider- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	G	Visdief- b	G	G	G	ng	G	ng	G
Eider- b	G	ng	ng	ng	G	ng	G	Wilde eend- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Fuut- nb	G	G	G	ng	G	ng	G	Wintertaling- nb	G	G	G	ng	G	ng	G
Goudplevier- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng	Wulp- nb	G	ng	ng	G	G	ng	ng
Grauwe Gans- nb	G	G	G	ng	G	ng	ng	Zilverplevier- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Groenpootruiter- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng	Zwarte ruiter- nb	G	ng	ng	ng	G	ng	ng
Grote stern- b	G	ng	G	ng	G	ng	ZG	Zwarte Stern- nb	G	G	G	ng	G	nvt	G

6.4 Toetsing

Hieronder wordt eerst een globale toets uitgevoerd en aldus nagegaan of een vergunning nodig is op grond van de Ow. Dit gebeurt aan de hand van de hoofdvraag in Bijlage 1.6.3, of er een kans is op een significant verstorend effect.

6.5 Significantie

In het kader van deze toetsing is uitgegaan van de door het Steunpunt Natura 2000 in mei 2010 gepubliceerde 'Leidraad bepaling significantie'.

Er is sprake van een significant effect als er als gevolg van het project effecten zijn waardoor de instandhoudingsdoelstellingen op de lange termijn niet gerealiseerd kunnen worden. Onder effecten worden verstaan verslechtering van habitats en kwaliteit leefgebied van soorten en verstoring van soorten.

Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort dan wel de kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, kan sprake zijn van significante gevolgen.

Deze bepalingen kunnen anders liggen indien de afname minder dan de minimum-oppervlakte van het habitatype (1 are) is (er is dan per definitie geen sprake van een meetbare afname) of wanneer het effect opgevangen kan worden in de natuurlijke fluctuaties, door de veerkracht van het gebied.

Verslechtering van habitattypen en het leefgebied van soorten treedt op wanneer in een bepaald gebied de door dit habitatype of leefgebied van soorten ingenomen oppervlak afneemt of wanneer de kwaliteit afneemt. Het gaat dan om de specifieke structuur, functies en staat van instandhouding van typische soorten. Daarmee is nog niet gezegd dat elke verslechtering leidt tot een significant effect.

Een significant effect op soorten kan optreden wanneer door het verstorend effect (of door het cumulatieve effect van dit en andere projecten) de instandhoudingsdoelstelling van een bepaalde populatie niet kan worden behaald.

Van meetbare sterfte veroorzaakt door een project ten opzichte van natuurlijke sterfte is pas sprake indien de extra sterfte meer dan 1% van de natuurlijke jaarlijkse sterfte is. Strikt tijdelijke effecten zijn ook niet significant.

6.6 Effectbeoordeling

In onderstaande paragrafen wordt per storende factor beschreven wat de gevolgen zijn voor de gevoelige of zeer gevoelige soorten en typen (zie Tabel 4).

Daar waar effecten worden beschreven, worden de gevolgen alleen beschreven voor die habitattypen en die soorten die inderdaad op enige manier daarvan gevolgen zouden kunnen ondervinden (vgl. Tabel 4). De niet genoemde typen en soorten zijn wel degelijk meegenomen in de beoordeling of de effecten gevolgen daarvoor zouden kunnen hebben.

6.6.1 Verontreiniging

Alle typen en soorten zijn gevoelig voor deze factor, Fint, Gewone zeehond, Grijze zeehond, Rivierprik en Zeeprik zelfs zeer gevoelig.

De werkzaamheden vinden grotendeels plaats buiten het Natura 2000-gebied. Alleen bij de aanleg van een nieuwe duiker van 1,5 meter doorsnede wordt gewerkt aan de uiterste rand van de Waddenzee.

In dit geval zal zeer zorgvuldig worden gewerkt. Zo worden de te gebruiken machines en werktuigen zodanig ingericht, dat lekkage of morsen van brandstoffen en olie wordt voorkomen.

Conclusie

Door de zorgvuldige manier van werken kan in dit geval geen verontreiniging van Natura 2000-gebied Waddenzee optreden.

6.6.2 Verandering stroomsnelheid

Het enige relevante habitatype dat voorkomt in het aangrenzende deel van de Waddenzee betreft Slik- en zandplaten. Dit type is gevoelig voor de verandering van de stroomsnelheid.

Fint, Rivierprik en Zeeprik zijn zeer gevoelig voor deze factor. Van de relevante vogels zijn Bruine kiekendief, Fuut, Grauwe gans, Lepelaar, Slobeend, Visdief Wintertaling en Zwarte stern gevoelig voor deze factor.

In dit geval zullen drie kleine dicht grotendeels geslibde onderdoorgangen van 60 centimeter doorsnede vervangen worden door een grote onderdoorgang van 1,5 meter. Naar verwachting zal bij eb en vloed een grotere en sterkere getijdestroom natuurgebied Vatropp in- en uitstromen. Hierdoor kan enig reliëf ontstaan in de vorm van een kleine stroomgeul in het aangrenzende deel van de Waddenzee. Mogelijk zal deze geul tijdens eb niet meer of minder droog vallen dan in de huidige situatie het geval is.

Habitatype H1140A Slik- en zandplaten (getijdegebied) zal lokaal enigszins van karakter veranderen. Er zal iets meer sprake zijn van dynamiek. Mogelijk ontstaat een kleine geul naar de duiker en het achterliggende natuurgebied Vatropp. Het gaat hier echter, gezien de grootte en schaal van het gebied, om een relatief kleine ingreep, die bovendien voor een aantal soorten gunstige effecten kan hebben. Zo biedt een dergelijke kleine geul voor een aantal relevante

vogelsoorten als Lepelaar, Kluut, Dwergstern en diverse steltlopers extra foerageermogelijkheden.

Een afname van stroomsnelheid zou ongunstig kunnen zijn voor de relevante vissen (wegvallen lokstroom). Daar is hier geen sprake van.

Conclusie

Gezien de aard en omvang van de ingreep kan in dit geval geen sprake zijn van belangrijke negatieve effecten op relevante natuurwaarden. Voor een aantal relevante soorten zullen positieve effecten optreden. In elk geval kan geen sprake zijn van een significant negatief effect op relevante natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebied Waddenzee is aangewezen.

6.6.3 Verandering dynamiek substraat

Het enige relevante habitattype dat voorkomt in het aangrenzende deel van de Waddenzee betreft Slik- en zandplaten. Dit type is gevoelig voor veranderingen in de dynamiek van het substraat.

Nauwe korfslak is gevoelig voor deze factor maar komt niet voor in en bij het plangebied. De Rivierprik is zeer gevoelig voor deze factor. Fint, Gewone zeehond en Grijze zeehond zijn gevoelig voor deze factor. Van de vogels zijn Bontbekplevier, Bruine kiekendief, Dwergstern, Fuut, Grauwe gans, Grote stern, Kluut, Lepelaar, Noordse stern, Slobeend, Strandplevier, Visdief, Wintertaling en Zwarte stern gevoelig voor deze factor.

In dit geval zal, wanneer een kleine stroomgeul ontstaat bij de nieuwe onderdoorgang, sprake zijn van een enigszins toegenomen dynamiek. Gezien de aard en de grootte van het gebied gaat het om een uiterst kleine verandering. Deze kleine ingreep zal leiden tot een toename aan variatie in het gebied. Dit wordt beoordeeld als een positieve ontwikkeling, die naar verwachting voor meer soorten positieve gevolgen heeft dan negatieve.

Conclusie

Gezien de aard en omvang van de ingreep kan in dit geval geen sprake zijn van belangrijke negatieve effecten op relevante natuurwaarden. Voor een aantal relevante soorten zullen positieve effecten optreden. In elk geval kan geen sprake zijn van een significant negatief effect op relevante natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebied Waddenzee is aangewezen.

6.6.4 Geluid

Tijdens de werkzaamheden zal door gebruik van baggermachines, en ook klein materieel sprake zijn van extra productie van geluid. De werkzaamheden vinden grotendeels plaats buiten het Natura 2000-gebied. Tussen de locatie van de werkzaamheden en de Waddenzee ligt de vrij lage Molgerdijk. Deze dijk zal geluiden enigszins dempen voordat ze de Waddenzee bereiken. De geluiden zullen, naar hun

aard, maar in beperkte mate onder water te horen zijn. De geluiden zijn enigszins voorspelbaar door het repeterende karakter ervan en vormen geen werkelijke bedreiging, daarom is de kans aanwezig dat gewenning optreedt bij de gevoelige soorten (zie KRIJGSVELD *ET AL.*, 2022).

Gewone zeenhond en Grijze zeehond zijn zeer gevoelig voor geluid, Fint, Rivierprik en Zeeprik gevoelig. Van de relevante vogels zijn Blauwe kiekendief, Bontbekplevier, Bruine kiekendief, Grutto, Kluut, Lepelaar, Strandplevier, Tureluur, Velduil en Wulp gevoelig voor geluid.

Tijdens de werkzaamheden, na het broedseizoen van 2025, kunnen al deze soorten in meer of mindere mate gebruik maken van het aangrenzende deel van de Waddenzee om te foerageren.

Door geluid afkomstig van de werkzaamheden kan enige verstoring optreden. Gezien en repeterende karakter van de baggerwerkzaamheden kan wel gewenning optreden.

Gezien de korte periode dat werkzaamheden alleen overdag plaats vinden, vier weken, het repeterende karakter ervan, de ligging van de Molgerdijk tussen de locatie van de werkzaamheden en de Waddenzee, en de mogelijkheid die er is om uit te wijken naar andere delen van het uitgestrekte natuurgebied in de nabije omgeving, kan geen sprake zijn van een significant negatief effect door geluid.

Conclusie

Het is duidelijk dat er door de locatie, aard en de duur van de werkzaamheden geen significant negatieve gevolgen kunnen zijn voor het Natura 2000-gebied door geluid. Enkele eventueel verstoorde vogels kunnen makkelijk tijdelijk uitwijken.

6.6.5 Trillingen

Met name bij de baggerwerkzaamheden en het rijden met vrachtwagens kunnen trillingen optreden.

Gewone zeenhond en Grijze zeehond zijn zeer gevoelig voor trillingen, Fint, Rivierprik en Zeeprik gevoelig. De Nauwe korfslak is gevoelig voor deze factor maar komt niet voor in en bij het plangebied. De relevante vogels zijn niet gevoelig voor deze factor.

Gezien de korte periode dat werkzaamheden alleen overdag plaats vinden, vier weken, het repeterende karakter ervan, de ligging van de Molgerdijk tussen de locatie van de werkzaamheden en de Waddenzee en de mogelijkheid die er is om uit te wijken in het uitgestrekte natuurgebied in de nabije omgeving, kan geen sprake zijn van een significant negatief effect door trillingen. Een eventueel licht verstoorde relevante vis of zeehond kan gemakkelijk tijdelijk

uitwijken naar andere delen van het uitgestrekte natuurgebied in de nabije omgeving.

Conclusie

Het is duidelijk dat er door de locatie, aard en de duur van de werkzaamheden geen significant negatieve gevolgen kunnen zijn voor het Natura 2000-gebied door trillingen.

6.6.6 Optische verstoring

Van Optische verstoring kan sprake zijn wanneer mensen en/of machines zichtbaar zijn in het Natura 2000-gebied aan de noordzijde van de Molgerdijk. Dit zal maar voor een beperkt deel van de mensen en machines het geval zijn, gezien de locatie van de werkzaamheden en de (geringe) hoogte van de Molgerdijk.

Habitattype H1140A Slik- en zandplaten (getijdegebied) is gevoelig voor deze factor. Het gaat dan met name om enkele typische soorten van dit type, die gevoelig kunnen zijn voor Optische verstoring. De typische soorten van dit type betreffen enkele plantensoorten, wormen, schelpdieren en vissen. Aangezien deze soorten voornamelijk onder water en in de bodem leven kan in dit geval geen sprake zijn van Optische verstoring van typische soorten van habitattype Slik- en zandplaten.

Gewone zeehond en Grijze zeehond zijn zeer gevoelig voor Optische verstoring. Exemplaren van deze soorten die zich tijdens de werkzaamheden bevinden in de zone grenzend aan de plasjes van Vatrop kunnen tijdelijk worden verstoord.

De broedvogels Bontbekplevier, Dwergstern, Eider, Grote stern, Kluut en Strandplevier zijn zeer gevoelig voor Optische verstoring. In dit geval vinden de werkzaamheden na het broedseizoen plaats, waardoor deze broedvogels niet verstoord kunnen worden door het project.

Andere vogels die gevoelig zijn voor Optische verstoring zijn Aalscholver, Blauwe kiekendief, Drieteenstrandloper, Eider, Fuut, Grote zaagbek, Kanoet, Kluut, Scholekster, Topper, Tureluur, Velduil, Visdief, Wintertaling en Zwarte stern.

Gezien de korte periode dat werkzaamheden alleen overdag plaats vinden, vier weken, het repeterende karakter ervan, de ligging van de Molgerdijk tussen de locatie van de werkzaamheden en de Waddenzee en de mogelijkheid die er is om uit te wijken in het uitgestrekte natuurgebied in de nabije omgeving, kan geen sprake zijn van een significant negatief effect door Optische verstoring.

Conclusie

Het is duidelijk dat er door de locatie, periode van werken, aard en de duur van de werkzaamheden geen significant negatieve gevolgen kunnen zijn voor het Natura 2000-gebied door Optische verstoring.

6.7 Conclusie Voortoets

Door het uitvoeren van enkele herstelmaatregelen in natuurgebied Vatropp op Wieringen kunnen negatieve effecten optreden op relevante natuurwaarden door Verontreiniging, Verandering stroomsnelheid, Verandering dynamiek substraat, Geluid, Trillingen en Optische verstoring.

In de toets wordt aangetoond dat geen sprake kan zijn van significante effecten op natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebied Waddenzee is aangewezen. Wel kan beperkte verstoring optreden op vogels en zeehonden die zich bevinden in de nabijheid van de locaties waar gewerkt gaat worden. Deze dieren kunnen echter makkelijk tijdelijk uitwijken in het uitgestrekte Natura 2000-gebied.

7 Specifieke zorgplicht

Voor alle in het wild levende soorten en hun leefomgeving geldt de algemene zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1). Voor soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn en vallen onder de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, nationaal beschermde soorten en voor soorten die opgenomen zijn op de Rode lijsten, geldt de specifieke zorgplicht. Ook natuurlijke habitats of belangrijke leefgebieden van deze soorten vallen onder de specifieke zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1).

Met behulp van passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen in het plangebied kunnen negatieve gevolgen voor deze soorten worden voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt. De te nemen maatregelen worden besproken in relatie tot de werkzaamheden (zie §4.2). Ook worden maatregelen ter bevordering van in het wild levende soorten en hun leefomgeving geadviseerd.

In de Ow is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationaal natuurgebieden (art. 11.6 Bal), zie ook Bijlage 1.3.1.

In het plangebied zijn biotopen aanwezig waar mogelijk soorten waarvoor de specifieke zorgplicht geldt voorkomen, namelijk grasland en wateren en oevers.

7.1 Passende preventieve maatregelen

Teneinde de specifieke zorgplicht na te leven kan men voorafgaand en tijdens aan de werkzaamheden met betrekking tot de aanwezige biotopen (zie hoofdstuk 3) de volgende preventieve maatregelen nemen:

- ♣ Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal kan gefaseerd verwijderd worden. Dit geeft bodembewonende dieren de kans om het plangebied te ontvluchten en een alternatief leefgebied te benutten in de (directe) omgeving.
- ♣ Ontzie groenvoorzieningen zoveel mogelijk tijdens de werkzaamheden en het (tijdelijk) opslaan van machines en materialen. Gebruik zo klein mogelijke werkbreedtes en probeer dezelfde bouwwegen voor zowel aanvoer als afvoer te gebruiken.
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan richting te behouden leefgebied van fauna gewerkt worden zodat dieren niet ingesloten raken en een grotere kans hebben het werkgebied te ontvluchten. Voor grondgebonden zoogdieren kan de vegetatie eerst 10 centimeter worden afgemaaid en een nacht laten rusten voor het volledig verwijderd wordt.
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zoveel mogelijk van bestaande paden gebruik gemaakt worden of kunnen nieuw

gecreëerde paden herhaaldelijk gebruikt worden om insporing en potentiële verstoring van dieren en planten te beperken.

- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zodanig gewerkt worden dat de meest gevoelige periodes van te verwachten soorten (vooral voortplantings- en winterrustperiode) vermeden worden.
- ♣ Bij de werkzaamheden moet voorkomen worden dat 's nachts met sterke bouwverlichting wordt gewerkt.

8 Toetsing Natuurnetwerk Nederland (NNN)

8.1 Algemeen

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen EHS (Ecologische Hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van (inter-)nationaal belangrijke, duurzaam te behouden ecosystemen. Dit netwerk vormt de basis voor de Nederlandse bijdrage aan het behoud van de mondiale biodiversiteit. De EHS is geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan van het toenmalige ministerie van LNV (1990).

In 2014 is de term Natuurnetwerk Nederland (NNN) geïntroduceerd om de term 'Ecologische Hoofdstructuur' (EHS) te vervangen. In navolging van het Rijk hanteert ook de provincie Noord-Holland de term NNN. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland. Tot die tijd was de Rijksoverheid hiervoor verantwoordelijk.

Het NNN is planologisch beschermd. Dit betekent dat ingrepen in het NNN alleen zijn toegestaan als ze geen negatieve effecten hebben, of als negatieve effecten kunnen worden tegengegaan door het nemen van mitigerende maatregelen. Heeft een ingreep wel een significant negatief effect op de 'wezenlijke kenmerken en waarden' van een NNN-gebied, dan geldt het 'nee, tenzij regime'. Een project kan dan alleen doorgaan als er geen reële alternatieven zijn en als sprake is van een groot openbaar belang. Als een ingreep wordt toegestaan moet de initiatiefnemer de (potentiële) natuurwaarden die verloren gaan, op eigen kosten compenseren.

Voor gronden die grenzen aan het NNN, maar daar zelf buiten liggen, gelden geen beperkingen. Het NNN heeft, in tegenstelling tot Natura2000-gebieden, geen 'externe werking' die een toets van gebruik aangrenzend aan het natuurgebied verplicht stelt. Alle Natura 2000-gebieden liggen overigens ook vrijwel geheel binnen het NNN.

Sinds de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 kan het 'nee, tenzij regime' vervangen worden door een 'ja, mits regime', afhankelijk van de regels in de provinciale Omgevingsverordeningen. In dat geval kan, bij een significante aantasting, een ingreep alleen doorgaan wanneer sprake is van compensatie.

8.2 Toetsing

Het begrip 'wezenlijke kenmerken en waarden' is direct gekoppeld aan de planologische bescherming van het NNN-gebied. Bij een ingreep in het NNN wordt getoetst in hoeverre een ingreep de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied aantast.

De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN zijn vastgesteld in de Omgevingsverordening middels een natuurbeheerplan (conform

artikel 7.7 Bkl.). Hierin zijn de bestaande natuurwaarden en het ambitieniveau aangegeven middels natuurbeheertypen.

NNN-gebied Wieringen

Natuurgebied Vatrop maakt deel uit van NNN-gebied Wieringen. Het gebied bestaat uit verspreid gelegen natuurgebieden met een totale oppervlakte van circa 300 hectare. De samenhang binnen het NNN-gebied wordt voor een groot deel gedragen door de dijken en andere lijnvormige elementen met daarlangs kleinschalige natuurgebieden. De gebieden langs de zeedijk hebben een sterke samenhang met de Waddenzee. Dit komt tot uiting in de kwelders, zilte vegetaties en de functie als hoogwatervluchtplaats voor vogels.

Het plangebied valt binnen het NNN en betreft de beheertypen N09.01 Schor of kwelder en N12.03 Glanshaverhooiland (zie bijgaande figuur, bron provincie Noord-Holland).

De natuurwaarden waarop getoetst zal worden betreffen de natuurdoelen die in het NNN-gebied worden nagestreefd. Het gaat in dit geval om bovengenoemde beheertypen.

In onderstaande toets wordt onderzocht welke effecten in dit deel van NNN-gebied Wieringen kunnen optreden door de geplande natuurherstelmaatregelen. Het gaat dan met name de vereiste abiotische en ruimtelijke condities die nodig zijn om de relevante actuele en potentiële natuurwaarden van het NNN-gebied te halen.

Aanwezige beheertypen in natuurgebied Vatrop N09.01 Schor of kwelder (geelgroen) en N12.03 Glanshaverhooiland (lichtgroen) bij plangebied (rood omkaderd).

De volgende kernkwaliteiten worden in NNN-gebied “Wieringen” onderscheiden; ‘Open waterrijk landschap met extensieve graslanden en eendenkooien’ en ‘Brakke en zilte natuur langs Waddenzeedijk’.

De van belang zijnde abiotische en ruimtelijke condities voor de relevante natuurwaarden in en bij plangebied zijn samengevat in Tabel 5.

8.2.1 Oppervlakteverlies

Het uitvoeren van de geplande maatregelen in natuurgebied Vatrop zal niet direct leiden tot oppervlakteverlies. Wel kan door het aanbrengen van een laagje bagger op beheertype N12.03 Glanshaverhooiland enige kwaliteitsverlies optreden. Naar verwachting zal de vegetatie zich na verloop van tijd weer kunnen herstellen.

8.2.2 Toetsing abiotische condities

Hieronder wordt getoetst in hoeverre de in Tabel 5 genoemde abiotische condities in gevaar komen door de geplande maatregelen in natuurgebied Vatrop.

Tabel 5.

Actuele en potentiële (p) relevante natuurwaarden bij natuurgebied Vatrop versus de vereiste abiotische en ruimtelijke condities.

Vereiste abiotische en ruimtelijke condities											
	Relatief voedselarme bodem	Oude bodem (ongestoord)	Buffercapaciteit bodem / water	(Micro) reliëf	Stabiel hoog (grond)waterpeil	Peil- en/of overstromingsdynamiek	Goede (grond- en oppervlakte)waterkwaliteit	Bestaand water- en / of verkavelingspatroon	Openheid	Beslotenheid	Rust (beperkte menselijke aanwezigheid)
Open waterrijk landschap met extensieve graslanden en eendenkooien											
N12.03 Glanshaverhooiland	X	X	X	X			X	X	X		X
Weidevogels	X			X	X		X	X		X	X
Watervogels						X	X	X	X	X	X
Ongewervelden van droge milieus	X							X			
Brakke en zilte natuur langs Waddenzeedijk											
N09.01 Schor of kwelder			X	X		X	X		X		X
Weidevogels				X		X	X	X	X		X
Hoogwatervluchtplaatsen				X		X	X	X	X		X

Relatief voedselarme bodem

Een relatief voedselarme bodem is van belang voor beheertype N12.03 Glanshaverhooiland, weidevogels en Ongewervelden van droge milieus.

De maatregelen zullen geen belangrijke gevolgen hebben voor de voedselarme bodem in het plangebied. Er wordt namelijk alleen gewerkt met gebiedseigen grond. Het graslandperceel in het plangebied dat opgehoogd zal worden met een laagje bagger heeft nu ook al een relatief rijke bodem, getuige de aanwezigheid van nitrofiële planten als Gewone berenklaauw en Akkerdistel.

Het uitvoeren van enkele natuurherstelmaatregelen in natuurgebied Vatropp heeft geen belangrijke invloed op het trofieniveau van de bodem in het NNN-gebied.

Oude bodem (ongestoord)

Een (ongestoorde) oude bodem is van belang voor beheertype N12.03 Glanshaverhooiland.

Het opbrengen van een laagje van bagger van 10-15 centimeter op het graslandperceel betekent een verstoring van de bodem. De kans bestaat dat na het uitvoeren van deze maatregel het karakter van het grasland op het perceel enigszins verandert. Omdat de bodem er nu ook al relatief voedselrijk is kan dit beheertype op termijn wel terugkeren, met het juiste (maai)beheer.

Door het project kan de kwaliteit van beheertype N12.03 Glanshaverhooiland tijdelijk verslechteren. Met het juiste hooilandbeheer kan dit beheertype ook in de toekomst op het perceel floreren.

Buffercapaciteit bodem / water

De buffercapaciteit van bodem en water is van belang voor de beheertypen N12.03 Glanshaverhooiland en N09.01 Schor of kwelder.

Het uitvoeren van de geplande natuurherstelmaatregelen kan geen invloed hebben op de buffercapaciteit van bodem en water.

(Micro) reliëf

Aanwezigheid van (micro)-reliëf is van belang voor de beheertypen N12.03 Glanshaverhooiland en N09.01 Schor of kwelder. Tevens is aanwezigheid van (micro)-reliëf van belang voor weidevogels en hoogwatervluchtplaatsen.

Door het uitvoeren van de geplande natuurherstelmaatregelen zal weer een broedeiland ontstaan in de kleiput van Vatropp en zal water vanuit de Waddenzee makkelijker in en uit het gebied stromen. Het herstellen van reliëf en de invloed van de zee op dit deel van het natuurgebied is gunstig voor beheertype N09.01 Schor of kwelder en voor weidevogels. Door het kleine laagje bagger van 10-15 centimeter zal een deel van het graslandperceel wat worden

opgehoogd. Het is nu ook al een glooiend perceel met in het westen het hoogste deel. De ophoging zal naar verwachting geen invloed hebben op het gebruik van het gebied als hoogwatervluchtplaats, zeker niet als het wat lager gelegen oostelijke en wat nattere deel ongemoeid wordt gelaten.

Stabiel hoog (grond)waterpeil

Een stabiel hoog (grond)waterpeil is van belang voor weidevogels. Door het uitvoeren van de geplande natuurherstelmaatregelen kan geen sprake zijn van een ander grondwaterpeil. Wel zal water uit de Waddenzee bij vloed makkelijker de kleiput instromen. Dit is in principe gunstig voor weidevogels en de Kluut. De verbeterde connectie met de Waddenzee biedt tevens de mogelijkheid aan jonge vogels het aangrenzende deel van de Waddenzee te gebruiken als opgroeigebied, in veel betere mate dan nu het geval is.

Peil- en/of overstromingsdynamiek

Peil- en/of overstromingsdynamiek is van belang voor beheertype N09.01 Schor of kwelder, watervogels, weidevogels en Hoogwatervluchtplaatsen.

Door het uitvoeren van de geplande natuurherstelmaatregelen kan water uit de Waddenzee bij opkomend en afnemend tij makkelijker de kleiput van Vatrop in- en uitstromen. Dit is in principe gunstig voor alle relevante natuurwaarden.

Goede (grond- en oppervlakte)waterkwaliteit

Goede (grond- en oppervlakte)waterkwaliteit is van belang voor de beheertypen N12.03 Glanshaverhooiland en N09.01 Schor of kwelder. Tevens is deze factor van belang voor watervogels, weidevogels en Hoogwatervluchtplaatsen.

De geplande natuurherstelmaatregelen hebben mogelijk een gunstig effect op de kwaliteit van het water in de kleiput, vanwege de toegenomen doorspoeling en uitwisseling van water met de Waddenzee. Er zal minder sprake zijn van stilstaand en opwarmend water in de kleiput.

8.2.3 Toetsing ruimtelijke condities

Hieronder wordt getoetst in hoeverre de in Tabel 5 genoemde ruimtelijke condities in gevaar komen door de geplande maatregelen in natuurgebied Vatrop.

Bestaand water- en / of verkavelingspatroon

Behoud van het bestaande water- en / of verkavelingspatroon is van belang voor de beheertypen.

Door het uitvoeren van de geplande natuurherstelmaatregelen zal geen noemenswaardige verandering zijn in het verkavelingspatroon. Het broedeiland in de kleiput van Vatrop zal hersteld worden.

Openheid

Behoud van openheid is van belang voor beheertype N12.03 Glanshaverhooiland, weidevogels, watervogels, Ongewervelden van droge milieus en Hoogwatervluchtplaatsen.

Door het uitvoeren van de geplande natuurherstelmaatregelen is nauwelijks sprake van een verandering in openheid. Alleen marginaal vanwege het verwijderen van hekwerk en het aanbrengen van een anderhalve meter hoge tuinwal aan de zuidzijde van de kleiput.

Het project heeft daarom geen noemenswaardige invloed op de openheid van het gebied.

Beslotenheid

Behoud van beslotenheid is van belang voor watervogels.

Het gaat in dit geval vooral om watervogels op eendenkooien. Die bevinden zich niet in het plangebied.

Het uitvoeren van de geplande natuurherstelmaatregelen zal dan ook geen negatieve effecten hebben op watervogels.

Rust (beperkte menselijke aanwezigheid)

Rust en beperkte menselijke aanwezigheid is van belang voor de beheertypen N12.03 Glanshaverhooiland en N09.01 Schor of kwelder. Tevens is rust en beperkte menselijke aanwezigheid van belang voor weidevogels, watervogels en Hoogwatervluchtplaatsen.

Door het uitvoeren van de geplande natuurherstelmaatregelen zal de rust in het gebied toenemen. Door het plaatsen van een hek en bebording zullen naar verwachting minder recreanten de shortcut nemen van de parkeerplaats naar de Molgerdijk, dwars door het natuurgebied. Wel blijft de Molgerdijk nog toegankelijk voor recreanten. Dat laatste is niet gunstig voor het functioneren van de hoogwatervluchtplaats, zeker omdat met name het lager gelegen deel van het graslandperceel, tegen de Molgerdijk aan, waarschijnlijk in potentie daarvoor het meest geschikt is. Het gaat hier echter om een bestaande situatie.

Stilte

Stilte is van belang voor de beheertypen N12.03 Glanshaverhooiland en N09.01 Schor of kwelder. Tevens is stilte van belang voor weidevogels, watervogels en Hoogwatervluchtplaatsen.

Door het uitvoeren van de geplande natuurherstelmaatregelen kan alleen tijdens de werkzaamheden sprake zijn van minder stilte. De werkzaamheden duren echter relatief kort en worden buiten het broedseizoen uitgevoerd. Door de verminderde toegankelijkheid van het gebied na de werkzaamheden kan in theorie de stilte er toe nemen.

Donkerte

Donkerte is van belang voor de beheertypen N12.03 Glanshaverhooiland en N09.01 Schor of kwelder. Tevens is donkerte van belang voor weidevogels, watervogels en Hoogwatervluchtplaatsen.

Door het uitvoeren van de geplande natuurherstelmaatregelen zal geen grote verandering optreden in de mate van donkerte in het natuurgebied. Er zal tijdens de werkzaamheden geen gebruik worden gemaakt van kunstlicht.

Door aanleg van een tuinwal wordt in de aanwezigheidsfase voorkomen dat de lichten van geparkeerde en draaiende auto's het natuurgebied in schijnen.

8.2.4 Beleving landschap

Het doel van de maatregelen is de vogelrijkdom en dan met name het broedsucces van de Kluut te verhogen. Dat zal voor de meeste bezoekers een meerwaarde betekenen. Het afsluiten van de toegang tot het gebied zal wellicht tot ergernis leiden bij enkele lokale bewoners. Het zal echter ook in de toekomstige situatie mogelijk zijn om een rondje te lopen over de Molgerdijk. Het (deels) afdekken van het perceel met glanshaverhooiland met een laagje bagger zal tijdelijk het gebied minder mooi maken. Wel is het mogelijk dat hierdoor het eerste jaar pioniervogels worden aangetrokken.

8.3 Conclusie

Het uitvoeren van de hier beschreven natuurherstelmaatregelen in natuurgebied Vatropp zal de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied niet in betekenende mate aantasten.

Wel kan door het project de kwaliteit van beheertype N12.03 Glanshaverhooiland tijdelijk verslechteren.

9

Toetsing Bijzonder Provinciaal Landschap

In het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) zijn ruimtelijke ontwikkelingen, met uitzondering van nieuwe stedelijke ontwikkelingen, toegestaan wanneer de beschreven kernkwaliteiten niet worden aangetast.

Aan de hand van de kernkwaliteiten moet een zorgvuldige afweging worden gemaakt of een ruimtelijke ontwikkelingen wel of niet mogelijk is.

De afweging of sprake is van een aantasting is van de kernkwaliteiten aan de hand van de beschrijvingen van de kernkwaliteiten, ligt bij de gemeente.

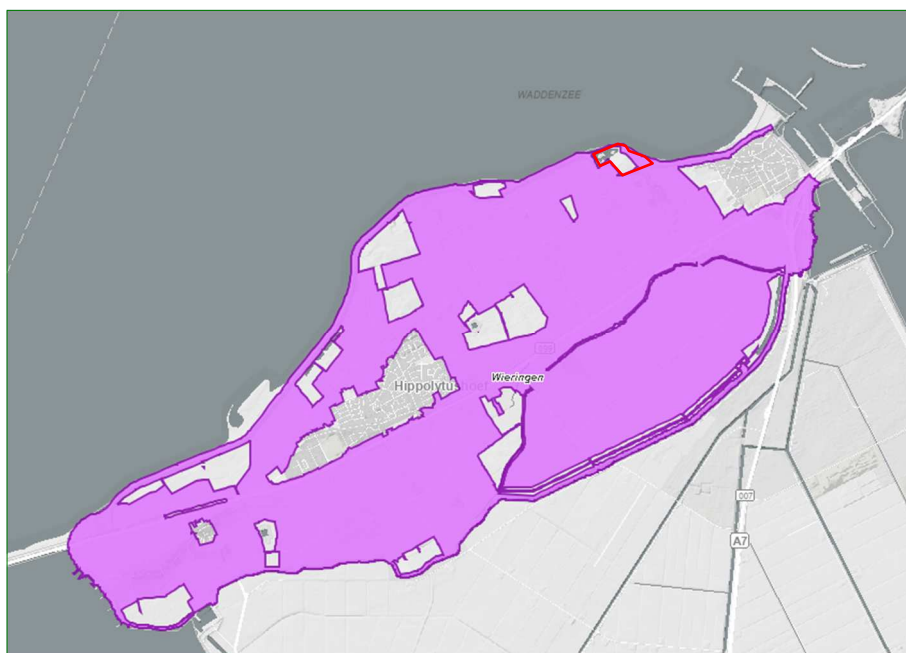
In de ruimtelijke onderbouwing van een bestemmingsplan dat een ontwikkeling in het BPL mogelijk maakt, moet worden gemotiveerd dat de ter plaatse geldende kernkwaliteiten niet worden aangetast.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, gericht op de wezenlijke kenmerken en waarden van natuur en landschap) en Provinciale Monumenten hebben een eigen regime en vallen daarom buiten het BPL-regime.

Omdat Noord-Holland rijk is aan weidevogels spant de provincie zich in om duurzame weidevogelpopulaties en duurzaam beheer te bevorderen.

Dit doet zij onder andere door gebieden planologisch te beschermen als Bijzondere Provinciaal Landschap (BPL) met de kernkwaliteit 'habitat voor weidevogels', door te investeren in leefgebieden van weidevogels en door het weidevogelbeheer te subsidiëren.

Figuur 4.
*Ligging Bijzonder
Provinciaal Landschap
(paars, bron; provincie
Noord-Holland) in en bij
plangebied (rood
omkaderd).*

De planologische bescherming betekent dat een BPL in principe niet mag worden aangetast door de ontwikkeling van bijvoorbeeld woningen, infrastructuur of andere ingrepen. Als de provincie zo'n ontwikkeling toch, onder voorwaarden, toestaat, dan moeten de negatieve effecten worden tegengegaan of gecompenseerd.

Het plangebied bevindt zich voor een klein deel binnen de begrenzing van de door de provincie Noord-Holland onderscheiden BPL Wieringen, zie Figuur 4.

In een toetsing met betrekking tot een Bijzondere Provinciaal Landschap wordt onderzocht in hoeverre plannen of ingrepen negatieve gevolgen voor de kernkwaliteiten van het betrokken gebied hebben.

9.1 Kenschets

Wieringen is een voormalig (wadden)eiland met eraan vast de aandijking Polder Waard-Nieuwland. Het eiland is ontstaan door de opstuwing van de ondergrond en heeft een kern van keileem. Pas in 1930 was Wieringen, met de drooglegging van de Wieringermeer-polder, geen eiland meer. Wieringen kent een gevarieerd landschap. Het bestaat uit het glooiende hoger gelegen, besloten stuwwallandschap en meer vlakke, lager gelegen delen. Polder Waard-Nieuwland heeft een rationeel agrarisch landschap.

9.2 Kernkwaliteiten

De aardkundige en landschappelijke karakteristiek 'Glooiend stuwwallandschap' kan niet in betekenende mate worden aangetast door de herinrichting van natuurgebied Vtrop. Er is door het project geen sprake van zichtbare ophogingen of afvlakkingen van het reliëf. Wel wordt een laagje bagger van 10-15 centimeter aangebracht op het zuidelijk deel van het plangebied, zie §4.2. Daarmee wordt echter geen wezenlijke verandering aangebracht in het aanwezige reliëf.

De kernkwaliteit openheid en ruimtebeleving betreft 'Afwisseling openheid en beslotenheid', 'Zichtlijnen vanaf de keileembulten', 'Habitat voor weidevogels' en 'Eendenkooien'.

De herinrichting van natuurgebied Vtrop zal niet leiden tot enige verandering in de bestaande afwisseling tussen openheid en beslotenheid, enige verandering in de zichtlijnen en vergezichten vanaf keileembulten. Er is geen sprake van enige invloed op eendenkooien van het project.

In hoeverre het project invloed kan hebben op de kernkwaliteit 'Habitat voor weidevogels' wordt in §9.3 onderzocht.

De ruimtelijke dragers 'kronkelige historische wegen', 'Wierdijk', 'Dijk Polder Waard-Nieuwland', 'Bebouwingslinten in stuwwallandschap en het middenlint van Polder Waard-Nieuwland' en

‘Stolpenstructuur: stolpenzwerm’ kunnen door hun aard niet beïnvloed worden door dit project.

9.3 Betekenis plangebied en omgeving voor weidevogels

Bij een analyse van de aantallen en dichtheden van weidevogels in 30.000 ha weidevogelgebied in 2006 in Laag Holland is bepaald dat vanaf een afstand van 175 meter geen sprake meer is van enige negatieve invloed van bebouwing op weidevogels (VAN 'T VEER & SCHARRINGA, 2008).

In 2023 is tijdens een vlakdekkende inventarisatie van weidevogels op het voormalige eiland Wieringen natuurgebied Vtrop niet geteld. Wel zijn ten zuiden en westen van Vtrop territoria van weidevogels vastgesteld. Binnen de contour van 175 meter rond het plangebied ging het om twee territoria van Scholekster ten westen van het plangebied, zie onderstaande figuur.

Bij gebrek aan recente inventarisatiegegevens is niet precies bekend wat de huidige betekenis van het plangebied is voor weidevogels. Waarschijnlijk broeden hier Scholekster, Tureluur en wellicht ook Kievit.

9.4 Effectbeoordeling project op weidevogels

De vraag is of de herinrichting van natuurgebied Vtrop effect kan hebben op de kernkwaliteiten van BPL Wieringen, in dit geval met

Ligging territoria van weidevogels in 2023 (in lichtblauw doorschijnend gebied) in de nabijheid van het plangebied (rood omkaderd) met bufferzone van 175 meter (zwart omkaderd).

name op het aanwezige weidevogelleefgebied cq de aanwezige weidevogels.

In het natuurgebied Vatropp kunnen weidevogels broeden als Tureluur en Scholekster. Net als de Kluut zullen ook deze soorten baat hebben de herinrichting van natuurgebied Vatropp. Het project zal niet leiden tot extra verstoring of het toevoegen van extra opgaande elementen. De tuinwal zal ongeveer anderhalve meter hoog zijn en hekken zullen worden verwijderd.

Natuurgebied Vatropp zal beter verbonden zijn met de Waddenzee waardoor de beweging van eb en vloed meer zal kunnen doordringen in het gebied dan nu het geval is. Het weer tot een eiland maken van de broedeilanden en het verbeteren van de verbinding tussen natuurgebied Vatropp en de Waddenzee kan behalve voor de Kluut ook voor andere soorten weidevogels tot een verbetering van het broedsucces leiden. De werkzaamheden zullen plaatsvinden buiten het broedseizoen van weidevogels (van 15 maart t/m 15 juli).

9.5 Conclusie

De kernkwaliteiten van het Bijzonder Provinciaal Landschap Wieringen zullen niet worden aangetast door de geplande natuurherstelmastregelen in natuurgebied Vatropp.

De functie van het Bijzonder Provinciaal Landschap voor weidevogels zal door dit project niet worden aangetast. Het project zal geen negatief effect hebben op de populaties van weidevogels in het nabijgelegen Bijzonder Provinciaal Landschap, integendeel. Door een betere verbinding met de Waddenzee van natuurgebied Vatropp en de toegang van recreanten tot het gebied te ontmoedigen kan de stand van een aantal soorten weidevogels zelfs toenemen.

10**Samenvatting van de conclusies**

In deze natuurtoets is het uitvoeren van enkele herstelmaatregelen in natuurgebied Vatrof op Wieringen getoetst aan het aspect natuurbescherming zoals dat sinds 1 januari 2024 valt onder de Omgevingswet. Hieronder staan per toets de getrokken conclusies op een rij.

10.1 Toetsing soortbescherming

Het uitvoeren van enkele herstelmaatregelen in natuurgebied Vatrof op Wieringen zal geen negatieve gevolgen hebben voor de populaties van de in het gebied voorkomende zwaar beschermde soorten.

- ♣ Ten behoeve van het naleven van de specifieke zorgplicht voor kwetsbare en bedreigde soorten kan men gebruikmaken van genoemde passende preventieve maatregelen (zie hoofdstuk 7).

10.2 Voortoets Natura 2000

- ♣ Door het uitvoeren van enkele herstelmaatregelen in natuurgebied Vatrof op Wieringen kunnen negatieve effecten optreden op relevante natuurwaarden in Natura 2000-gebied Waddenzee als gevolg van de volgende storende factoren: Verontreiniging, Verandering stroomsnelheid, Verandering dynamiek substraat, Geluid, Trillingen en Optische verstoring.
- ♣ In de toets wordt aangetoond dat de genoemde storende factoren niet leiden tot een significant negatief effect op de soorten en habitattypen waarvoor Natura 2000-gebied Waddenzee is aangewezen.
- ♣ In enkele gevallen kunnen in beperkte mate negatieve effecten optreden op relevante waarden, maar deze zijn beoordeeld als niet significant. Ze zijn niet van invloed op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen.

10.3 Toetsing NNN

Het plangebied is binnen NNN begrensd als natuur met de beheertypen N09.01 Schor of kwelder en N12.03 Glanshaverhooiland.

Het uitvoeren van de hier beschreven natuurherstelmaatregelen in natuurgebied Vatrof zal de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied niet in betekenende mate aantasten.

Wel kan door het project de kwaliteit van beheertype N12.03 Glanshaverhooiland tijdelijk verslechteren.

10.4 Toetsing BPL

Het uitvoeren van de hier getoetste natuurherstelmaatregelen in natuurgebied Vatrop zal geen negatief effect hebben op de kernkwaliteiten van het BPL Wieringen.

11

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- BIJLSMA, ROB.G., 1993 *Ecologische atlas van de Nederlandse Roofvogels*. Schuyt & Co., Haarlem.
- BROEKHUIZEN, S., K. SPOELSTRA, J.B.M. THISSEN, K.J. KANTERS & J.C. BUYS (RED.), 2016. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- DIETZ, C., O VON HELVERSEN & D. NILL, 2011. *Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika*. Tirion Natuur.
- FLORON, 2011. *Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora*. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- HERDER, J.E., J. KRANENBERG, D. HOOGENBOOM, J. HAMERS & K. DEKKER (RED.), 2012. *Atlas van de Noord-Hollandse vissen*. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Stichting RAVON, Nijmegen.
- HEUSDEN, W. VAN. 2017. *Mooi werk, mooi wad, meer licht op duisternis*. Programma naar een rijke Waddenzee.
- HOOGENBOOM, D.M., F. VISBEEN, J. WONDERGEM, W. RUITENBEEK (RED.), 2014. *Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren*. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Noord-Hollandse Zoogdier Studiegroep (NOZOS), Alkmaar.
- JANSSEN, J.A.M. & J.H.J. SCHAMINÉE, 2003. *Europese natuur in Nederland. Habitattypen*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- JANSSEN, J.A.M. & J.H.J. SCHAMINÉE, 2004. *Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.
- KRIJGSVELD K.L., B. KLAASSEN & J. VAN DER WINDEN, 2022. *Verstoring van vogels door recreatie. Literatuurstudie van verstoringsgevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 1 hoofdrapport & deel 2 soortbesprekingen*. Uitgave Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht.

- MEIJER, R.G., J.P. DWARSHUIS, & K.R. PIENING, 2018. *Wat horen vleermuizen van door mensen geproduceerde geluiden?* Lutra, Journal of the Dutch Mammal Society, 61:2 297-320, december 2018.
- NEUMANN, F. & H.E. WOLDENDORP (RED.), 2003. *Praktijkboek Habitattoets. Praktische leidraad voor de toepassing van natuurbeschermingswetgeving bij projecten in Nederland en Vlaanderen*. Sdu Uitgevers, Den Haag.
- ROOMEN, M.W.J. VAN, A. BOELE, M.J.T. VAN DER WEIDE, E.A.J. VAN WINDEN & D. ZOETEBIER 2000. *Belangrijke vogelgebieden in Nederland, 1993-97. Actueel overzicht van Europese vogelwaarden in aangewezen en aan te wijzen speciale beschermingszones en andere belangrijke gebieden*. SOVON-informatierapport 2000/01. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- SCHARRINGA, C.J.G., W. RUITENBEEK & P.J. ZOMERDIJK, 2010. *Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009*. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, Landschap Noord-Holland.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND 2018. *Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering*. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- STEUNPUNT NATURA 2000. *Leidraad bepaling significantie, nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet*. versie 27 mei 2010.
- TWISK, P., A. VAN DIEPENBEEK & J.P. BEKKER, 2009. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- VAN 'T VEER, R & C.J.G. SCHARRINGA, 2008. *Weidevogelonderzoek Laag Holland 2006, analyse en interpretatie van de aangetroffen soorten, aantallen en dichtheden in 30.000 hectare weidevogelgebied*. Landschap Noord-Holland, maart 2008.
- VLEERMUISVAKBERAAD NETWERK GROENE BUREAUS, ZOOGDIERVERENIGING, 2021. *Vleermuisprotocol 2021*, januari 2021.
www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.
- WINK, P., 2004. *Jurisprudentie habitatrichtlijn. Artikel 6, tweede lid, Habitatrichtlijn*. Meurs Juristen Nieuwsbrief 2(1): 3-4.

12   Bijlagen

Bijlage 1   Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1.1 Omgevingswet (Ow)

De Omgevingswet (Ow) is het nationale wettelijke kader waarin onder andere de Wet natuurbescherming (Wnb) is opgenomen. De Wnb op haar beurt is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet destijds zijn samengevoegd. De overgang van de Wnb naar de Ow verloopt beleidsneutraal. Dat betekent dat veel regels die golden onder de Wnb ook onder de Ow gelden.

De Ow bundelt alle wetten die gaan over regels met betrekking tot activiteiten in de fysieke leefomgeving, zoals bouw, infrastructuur, natuur, milieu, lucht, water, bodem en cultureel erfgoed.

In de Ow is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming, die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn (HRL) en Vogelrichtlijn (VRL). De basisregels zoals de doelen van de wet, de algemene zorgplicht, regels van zogenaamde kerninstrumenten, vergunningplicht, verantwoordelijkheden en taken van bevoegde gezagen, bevoegdheidsverdeling en overige instructieregels, staan allemaal in de Ow.

De doelstellingen van de Ow baseren zich op de erkenning van de intrinsieke waarde van de natuur. Vanwege deze intrinsieke waarde is de wet gericht op het in stand houden en bereiken van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving en een hoge omgevingskwaliteit. Een andere doelstelling van de Ow is het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de vergunningsverlening en handhaving.

Het stelsel Ow bestaat uit een algemene wettekst (de Ow zelf) dat per procesonderdeel nader is uitgewerkt in Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's), zogenaamde uitvoeringswetten, en de Omgevingsregeling.

Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's)

In het stelsel Ow staat de regelgeving uitgewerkt in vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB's). Deze zijn:

- ♣ Besluit activiteiten leefomgeving (Bal); hierin staan de algemene regels voor Natura 2000- en flora- en fauna-activiteiten waaronder de vergunningplicht (voor overheden en initiatiefnemers) en de regels voor de aanwijzing van vergunningsvrije gevallen en mogelijkheden voor maatwerk.

- ♣ Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl); hierin staat de uitwerking van algemene regels voor bouwwerken die rechtstreeks werken, eveneens voor initiatiefnemers en overheden. Het Bbl is de vervanger van het Bouwbesluit.
  - ♣ Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bevat de uitwerking van normen en instructieregels voor bestuursorganen, waaronder de kaders voor vergunningverlening, zoals beoordelingsregels.
  - ♣ Omgevingsbesluit (Ob); hierin staan regels voor initiatiefnemers en bestuursorganen, onder meer met betrekking tot bevoegdheden, totstandkomingsprocedures en handhabingsbepalingen.
- De Omgevingsregeling (Or) bestaat naast de AMvB's voor de uitwerking van de administratieve en technische regels. Het invoeringsbesluit regelt het overgangsrecht, wijzigingen in bestaande besluiten en aanpassingen van de AMvB's.

Bijlage 1.1.1 Zorgplicht

Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht in de Ow is een brede zorgplicht en geldt voor de gehele fysieke leefomgeving (afdeling 1.3 Ow & art. 1.6 en 1.7). 'Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit of het nalaten ervan nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht om deze gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken dan wel de activiteit achterwege te laten.' De algemene zorgplicht is in principe altijd van toepassing, tenzij een specifieke zorgplicht (art. 1.8 Ow en art. 11.6 Bal) is opgenomen voor een bepaalde activiteit in de Ow.

Specifieke zorgplicht flora en fauna

De specifieke zorgplicht staat uitgewerkt in het Bal (art. 11.6) en onder diverse artikelen in het Bbl. De specifieke zorgplicht kent een andere reikwijdte dan de algemene zorgplicht. Alle activiteiten die door het verrichten, of juist nalaten hiervan, negatieve gevolgen kunnen hebben op de fysieke leefomgeving zijn verboden volgens de Ow (art. 1.7a, zie ook art. 11.27 Bal). De activiteiten waar het hier over gaat zijn nader begrensd, ook ter uitvoering van de richtlijn milieustrafrecht (art. 1.3 Ob). Hierin staat onder andere het verbod op het in lucht, bodem of water brengen van trillingen, geluid, stoffen of warmte die gevolgen voor natuur of landschappen kunnen hebben. Ook staat hierin het verbod om beschermde natuur of landschappen te verwaarlozen met aanzienlijke gevolgen.

De specifieke zorgplicht is van toepassing wanneer er aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van specifieke soorten, welke van nature in Nederland voorkomen, die kwetsbaar of bedreigd zijn en vallen onder de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, nationaal beschermde soorten en soorten die opgenomen zijn op de (nationale) Rode lijsten. Ook natuurlijke habitats of belangrijke leefgebieden van deze soorten vallen onder de specifieke zorgplicht.

Als deze aanwijzingen er zijn, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor deze soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rust- of groeiplaatsen en hun eieren.

Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen.

Mochten de zorgplichtbepalingen niet helder genoeg zijn, dan staat het aan bevoegd gezag vrij om middels maatwerkregels (art. 11.29 Bal) of maatwerkvoorschriften (art. 11.31 Bal) deze te verduidelijken. Bijvoorbeeld door het opnemen van regels in een provinciale Omgevingsverordening of het stellen van een maatwerkvoorschrift of vergunningsvoorschrift.

Bijlage 1.2 Soortbescherming

Onder de Ow geldt een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te mogen verrichten (§ 5.1.1 Ow), waaronder een flora- en fauna-activiteit, tenzij anders geregeld in een omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening of ministeriële regeling.

Bijlage 1.2.1 Categorieën soortbescherming

Onder de Ow worden bepaalde planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die Europees zijn beschermd onder de Habitatrichtlijn (Hrl) en soorten genoemd in de Vogelrichtlijn (Vrl). Naast deze Europees beschermde soorten is een extra categorie soorten toegevoegd, de 'andere soorten'. Deze soorten zijn op nationaal niveau beschermd.

Per provincie geldt daarnaast een vierde categorie, de 'vrijgestelde soorten' (art. 3.11). Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van vergunningsplicht bij schadelijke handelingen (zie Bijlage 1.2.2), bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 6.

Tabel 6.
Vrijgestelde soorten per provincie (Rood niet vrijgesteld).

	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZH	ZL
Zoogdieren												
Aardmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing	+		+		+	+				+	+	
Dwergmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						+						
Egel	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Hermelijn	+		+		+	+				+	+	
Huisspitsmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ondergrondse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter						+						
Tweekleurige bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Veldmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel	+		+		+	+				+	+	
Wild zwijn							+					
Woelrat	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Amfibieën en reptielen												
Bruine Kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						+						
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						+						
Meerkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*: algemene vrijstelling wanneer soorten zich in/op gebouwen en bijhorende erven bevinden

+¹:geldt in de periode maart-april en juli t/m november

+²:geldt in de periode 15 augustus t/m februari

+³:geldt in de periode juli t/m september

+⁴:geldt in de periode 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage 1.2.2 Schadelijke handelingen

De Ow bepaalt dat de volgende zaken verboden zijn (zie art. 3.1, 3.5 en 3.10):

- ♣ Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren genoemd in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen.¹
- ♣ Het is verboden dieren genoemd in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
- ♣ Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
- ♣ Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
- ♣ Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Omgevingsvergunning

Daarnaast geldt er een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te mogen verrichten (§ 5.1.1 Ow), waaronder een flora- en fauna-activiteit of een Natura 2000-activiteit (zie Bijlage 1.3), tenzij anders geregeld in een omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening of ministeriële regeling.

Indien geen vrijstelling geldt van de vergunningplicht, dient een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Onderscheid wordt gemaakt in een enkelvoudige vergunningsaanvraag (voor één activiteit) en meervoudige aanvraag (voor meer dan één activiteit), in verband met een verschil in procedure. Een meervoudige aanvraag is van toepassing als sprake is van bijvoorbeeld een flora- en fauna-activiteit én een Natura 2000-activiteit.

De initiatiefnemer kan zelf kiezen tussen los of gelijktijdig aanvragen (art. 5.7 Ow). Er is geen eis met betrekking tot een gelijktijdige aanvraag van onlosmakelijke activiteiten. Het bevoegd gezag heeft evenwel de verplichting om de aanvrager te informeren over andere vergunning-plichtige activiteiten, voor zover in te schatten door het bevoegd gezag.

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

Bijlage 1.2.3 Vergunningsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals realisatie, sloop of renovatie van bebouwing, kappen van bomen, dempen van wateren of schonen van sloten, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan vergunning voor de Ow verkregen worden.

Als beschermde soorten (zie Bijlage 1.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én sprake is van mogelijke schadelijke handelingen (zie Bijlage 1.2.2), dan is een omgevingsvergunning vereist, of moet, indien mogelijk, conform artikel 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode.

De vraag of vergunning kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 1.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een vergunning belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen vergunning. Als schade niet te voorkomen is, dan dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

- ♣ In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ In het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ Ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

- ♣ In het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ Ter bescherming van flora en fauna.

Andere soorten

- ♣ In het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

- ♣ In het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.
- ♣ Ter bescherming van flora en fauna.

Bijlage 1.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen vergunning verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen vergunning noodzakelijk.

Alleen vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'broedvogels met jaarrond beschermde nesten', categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). In de provincies Flevoland, Limburg en Overijssel zijn de lijsten recent aangepast. Soorten kunnen in deze provincies in andere categorieën vallen, of er zijn extra soorten toegevoegd aan de lijsten van deze provincies.

Voor soorten met jaarrond beschermde nesten kan soms, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél een vergunning worden aangevraagd. Een 'omgevingscheck' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een vergunningsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie.

Als de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, kan de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Let op! Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf kan het zijn dat zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan moet worden betrokken.

Kader: De algemeen geldende lijst van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie. Deze lijst geldt in de meeste provincies waaronder Noord- en Zuid-Holland. Per provincie kunnen de categorieën verschillen, of zijn soms extra soorten aan de lijst toegevoegd.

Soort	Categorie	Toelichting codes
Boomvalk	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in
Buizerd	4	principe jaarrond zijn beschermd met
Gierzwaluw	2	beschermingscategorie:
Grote gele kwikstaart	3	
Havik	4	1 = soorten die ook buiten het
Huismus	2	broedseizoen het nest gebruiken als vaste
Kerkuil	3	rust- of verblijfplaats,
Oehoe	3	2 = koloniebroeders die elk broedseizoen
Ooievaar	3	op dezelfde plaats broeden en die daarin
Ransuil	4	zeer honkvast zijn of afhankelijk van
Roek	2	bebouwing of biotoop,
Slechtvalk	3	3 = soorten die elk jaar op dezelfde plaats
Sperwer	4	broeden en die daarin zeer honkvast zijn of
Steenuil	1	afhankelijk van bebouwing,
Wespendief	4	4 = soorten die niet of nauwelijks zelf in
Zwarte wouw	4	staat zijn een nest te maken.

Categorie 5-soorten

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie 5). Deze soorten keren (zoals ook soorten met jaarrond beschermde nesten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'. Ook deze lijst kan per provincie verschillen, zie het kader hieronder voor soorten die in de meeste gevallen in deze categorie vallen.

Kader: Enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in categorie 5. Per provincie kan het beschermingsniveau verschillen. Sommige soorten vallen alleen onder categorie 5 in bepaalde provincies.

Blauwe reiger	Koolmees
Boerenwaluw	Kortsnavelboomkruiper
Bonte vliegenvanger	Middelste bonte specht
Boomklever	Oeverwaluw
Boomkruiper	Pimpelmees
Bosuil	Raaf
Brilduiker	Ringmus
Draaihals	Ruigpootuil
Eidereend	Spreeuw
Ekster	Tapuit
Gekraagde roodstaart	Torenvalk
Glanskop	Tureluur
Grauwe vliegenvanger	Veldleeuwerik
Groene specht	Wulp
Grote bonte specht	Zeearend
Grutto	Zomertortel
Hop	Zwarte kraai
Huiswaluw	Zwarte mees
IJsvogel	Zwarte roodstaart
Kleine bonte specht	Zwarte specht
Kleine vliegenvanger	

Bijlage 1.2.6 Gedragscodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode, hoeft bij werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) en andere soorten (art. 3.10) geen vergunning te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (art. 3.31). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. De relevante soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld.

Bijlage 1.2.7 Flora- en fauna-activiteit

Een ‘flora- en fauna-activiteit’ is een ‘activiteit met mogelijke nadelige gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten’ (art 1.1 Ow). Er is sprake van een ‘flora- en fauna-activiteit’ wanneer sprake is van mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levend dieren of planten, ongeacht of deze soorten beschermd zijn krachtens de Ow. Deze regel geldt dus niet voor soorten die buiten het natuurlijk verspreidingsgebied voorkomen of exoten, tenzij specifiek vermeld.

Wanneer sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient rekening te worden gehouden met de specifieke zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1).

Daarnaast zijn Huismuis, Bosmuis, Veldmuis, Bruine rat, Huisspitsmuis en Mol buiten beschermde gebieden in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden (art. 3.10).

Bijlage 1.3 Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming in de Ow bestaat uit een beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden, regels voor de aanwijzing en bescherming van het Natuurnetwerk Nederland en bijzondere natuurgebieden en landschappen.

Onder de Ow geldt er een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te mogen verrichten (§ 5.1.1 Ow), waaronder een Natura 2000-activiteit, tenzij anders geregeld in een omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening of ministeriële regeling.

Een Natura 2000-activiteit is een activiteit waarbij kans is op een significant gevolg voor een Natura 2000-gebied en is daarmee vergunningplichtig.

Bijlage 1.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<https://www.natura2000.nl/>

Voortoets

Wanneer plannen bestaan een project in of rond een Natura 2000-gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze Voortoets blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend. Als uit de 'Voortoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, beoordeelt het bevoegd gezag of deze negatieve gevolgen in het licht van de instandhoudings-doelstellingen aanvaardbaar zijn (zie verder Bijlage 1.6).

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000- gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Specifieke zorgplicht Natura 2000

In de Ow is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationaal natuurgebieden (art. 11.6 Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, 1e lid Bal).

Ook moet worden nagegaan of nadelige gevolgen op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Als nadelige gevolgen niet te voorkomen zijn, dan moeten passende preventieve maatregelen genomen worden (art. 11.6, 2e lid onder d). Wanneer dit niet mogelijk is dienen passende herstelmaatregelen getroffen worden (art. 11.6, 2e lid onder f). Daarnaast verplicht de zorgplicht ook dat de effectiviteit van deze maatregelen wordt gemonitord. De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten, maar ook voor activiteiten die conform een Natura 2000-beheerplan worden uitgevoerd of activiteiten die géén kans hebben op een significant gevolg.

Bijlage 1.3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Aanwijzing en begrenzing

De aanwijzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is geregeld in de Omgevingsverordening, conform art. 2.44, lid 4 Ow en art. 7.6, 1e lid Bkl. De instructieregels voor de aanwijzing, begrenzing en de reikwijdte van het NNN zijn opgenomen in artikel 7.5 en artikel 7.6 Bkl. In de Omgevingsverordening zijn (instructie)regels gesteld voor Omgevingsplannen van gemeenten en projectbesluiten (art. 7.8, 1e lid Bkl). Deze regels zijn gesteld in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld per Omgevingsverordening door de provincie conform artikel 7.7 Bkl. In de Omgevingsverordening is daartoe een natuurbeheerplan vastgesteld waar in de regel de bestaande natuurwaarden en het ambitieniveau zijn aangegeven middels natuurbeheertypen. Per provincie kunnen de wezenlijke kenmerken en waarden verschillend zijn gedefinieerd.

Beschermingsregime

Het beschermingsregime voor het NNN is uitgewerkt in art. 7.8, 2e lid Bkl, dat een instructieregel betreft voor uitwerking van het beschermingsregime in de Omgevingsverordeningen van provincies:

In elk geval wordt verzekerd dat de kwaliteit en oppervlakte van het Natuurnetwerk Nederland niet achteruit gaat, dat de samenhang tussen de verschillende gebieden van het netwerk wordt behouden en dat, als binnen het NNN activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het NNN behouden blijven.

Onder de Ow geldt geen strikt 'nee, tenzij'-principe meer, maar een 'ja, mits'-principe.

Bijlage 1.3.3 Overige gebiedsbescherming

Provincies kunnen zogeheten bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen (art. 2.44, lid 5 Ow). Een voorbeeld hiervan zijn de 'Bijzonder Provinciale Landschappen' van de Provincie Noord-Holland. De regels met betrekking tot juridische bescherming van deze gebieden zijn gepubliceerd in de provinciale Omgevingsverordening.

Bijlage 1.3.4 Houtopstanden

Anders dan bij beschermde gebieden en soorten kent de Omgevingswet geen specifieke term voor een activiteit waarbij een houtopstand wordt gekapt. De regels voor de bescherming van houtopstanden en bomenrijen staan opgenomen in Afdeling 11.3 Bal. Hierin staat dat voor het vellen van houtopstanden een algemene meldplicht (art. 11.126 Bal) en herplantplicht (art. 11.129 Bal) bestaat. Dit geldt voor houtopstanden vanaf 10 are of meer of bomenrijen bestaande uit meer dan 20 bomen, buiten de zogeheten 'bebouwingscontour houtkap' (art. 11.111, lid 2 Bal).

Bijlage 1.4 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt geconcludeerd dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aanwezig worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 1.4.1 Omgevingsvergunning Ow

Indien negatieve effecten niet uit te sluiten zijn en er geen alternatieven zijn, is een aanvraag omgevingsvergunning waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een activiteitenplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.

- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied. Deze is drie 3 tot 5 jaar geldig.

De overheid heeft een digitale omgeving ingericht voor alle uitgewerkte regels, namelijk het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Alle vergunningsaanvragen met betrekking tot de Ow en het contact hierover lopen via het DSO.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (WABO).

Het bevoegd gezag handhaaft bepalingen uit vergunningen en de eventuele werking van de Ow bij projecten waar geen vergunning voor is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door het bevoegd gezag. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes, strafrechtelijke vervolging en het stilleggen van werkzaamheden.

Bijlage 1.5 Europese wetgeving

Bijlage 1.5.1 Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (HRI) wordt algemeen beschouwd als de richtlijn waarin de bepalingen van de Conventie van Bern (1979, in werking 1982) in het Europees Gemeenschapsrecht zijn omgezet. Hij heeft zowel een gebiedsbeschermend doel als een doel met betrekking tot soortbescherming.

Gebiedsbescherming

De Habitatrichtlijn is gericht op de realisatie van een coherent Europees ecologisch gebiedennetwerk, het zogenaamde Natura 2000-netwerk.

Hiervoor dienen de EU-landen in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aan te wijzen, soms in combinatie met Vogelrichtlijngebieden (zie Bijlage 1.5.2). Als speciale beschermingszones worden alleen gebieden aangewezen met natuurlijke vegetaties (habitats) genoemd in Bijlage I van de Habitatrichtlijn en/of de leefgebieden van diersoorten die zijn genoemd in Bijlage II (zie kader).

De aanwijzing van gebieden als speciale beschermingszone heeft een aantal gevolgen. Zo dienen de EU-landen maatregelen te treffen zodat de natuurlijke vegetaties (habitats) en/of de leefgebieden van de te beschermen soorten zich verder kunnen ontwikkelen. Binnen de aangewezen gebieden kunnen plannen of projecten die 'significante gevolgen' op deze ontwikkeling hebben alleen worden toegestaan indien ze een dwingende reden van groot openbaar belang vertegenwoordigen en indien is aangetoond dat voor het plan of project in kwestie geen alternatief is. Bovendien moeten als vergoeding voor de natuurwaarden die worden aangetast, compenserende maatregelen worden getroffen om de samenhang van het Natura 2000-netwerk te waarborgen.

Soortbescherming

De Habitatrichtlijn beschermt soorten die voorkomen in Bijlage IV. In deze Bijlage zijn soorten opgenomen waarvoor geen verplichting geldt om hun leefgebied als speciale beschermingszone aan te wijzen maar die wel op een andere wijze bescherming behoeven. Zo dienen de EU-landen voor deze soorten onder meer een verbod in te stellen op de beschadiging of de vernieling van hun voortplantings-, groei- en rustplaatsen en moet een verbod gelden op het vangen, vernielen en doden van deze planten en dieren.

Kader

*Bijlagen van de
Habitatrichtlijn.*

Bijlage	Omschrijving
Bijlage I	In deze bijlage staat een lijst met beschermde vegetaties (habitats) waarvoor Habitatrichtlijngebieden worden aangewezen. In Nederland gaat het om 52 habitattypen, waarvan 11 prioritaire typen met een zwaarder beschermingsregime.
Bijlage II	In deze bijlage staat een lijst met 50 diersoorten en 5 plantensoorten waarvoor beschermde gebieden moeten worden aangewezen. In Nederland betreft het 36 soorten.
Bijlage III	Deze bijlage geeft diverse wetenschappelijke selectiecriteria voor de onderlinge beoordeling van mogelijke beschermingszones. Deze criteria hebben vooral te maken met de mate van representativiteit, de oppervlakte, de mate van instandhouding en de herstelmogelijkheden van de habitattypen.
Bijlage IV	In deze bijlage staat een lijst met 87 diersoorten en 4 plantensoorten waarvoor de lidstaten beschermingsmaatregelen moet nemen.
Bijlage V	In deze bijlage staat een lijst met 43 plantensoorten en 19 diersoorten waarvoor exploitatie en onttrekken aan de natuur -indien nodig- moet worden gereguleerd.

Bijlage 1.5.2 Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (VRL) verplicht de lidstaten van de Europese Unie de instandhouding te garanderen van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop het Europese verdrag van toepassing is.

Artikel 4 van de Vogelrichtlijn bevat, net als de Habitatrichtlijn, de verplichting tot het aanwijzen van zogenaamde speciale beschermingszones. Deze 'Vogelrichtlijngebieden' beschermen in Nederland 95 vogelsoorten (van Bijlage I van de richtlijn).

Vogelrichtlijngebieden zijn vervolgens, vaak samen met Habitatrichtlijngebieden, ingevoegd in het Natura 2000-netwerk.

Bijlage 1.6 Gebiedsbescherming Natura 2000**Bijlage 1.6.1 Algemeen**

In de Ow is de bescherming van gebieden en soorten geregeld en zijn ook de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn opgenomen. Zoals we hierboven gezien hebben zijn de Habitatrichtlijngebieden en Vogelrichtlijngebieden ingevoegd in het Natura 2000-netwerk.

Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden worden onder de Omgevingswet met een aanwijzingsbesluit aangewezen (artikel 2.44 van de Ow). De aanwijzing van Natura 2000-gebieden geschiedt bij besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In het aanwijzingsbesluit dienen (onder andere) de instandhoudingsdoelstellingen en de begrenzing voor het betrokken Natura 2000-gebied te worden vastgesteld.

Instandhoudingsdoelstellingen zoals bedoeld in artikel 2.43 Omgevingswet geven aan of de instandhouding moet zijn gericht op

alleen behoud, of dat ook herstel moet worden nagestreefd om een habitatype of -soort weer in een gunstige staat te brengen. Herstel in geval van habitattypen kan zowel uitbreiding oppervlakte als verbetering kwaliteit betreffen. In het geval van een herstelopgave voor soorten kan het gaan om uitbreiding van de omvang van het leefgebied. En om verbetering van de kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie.

Bijlage 1.6.2 Beheerplan

De provincie maakt voor een aangewezen Natura 2000-gebied een beheerplan (artikel 3.8 lid 3 en 3.9 lid 3 Omgevingswet). In uitzonderingsgevallen kan dit de verantwoordelijke minister zijn voor het gebied. Hoewel het de naam van een plan heeft, is het als instrument in het stelsel van de Omgevingswet een programma.

Het beheerplan Natura 2000-gebied bevat de uitwerking in omvang, ruimte en tijd van de instandhoudingsdoelstellingen. Ook worden de te nemen maatregelen in samenhang beschreven (artikel 4.26 Bkl). Het is kader stellend.

Een beheerplan wordt uiterlijk binnen drie jaar na aanwijzing van een Natura 2000-gebied vastgesteld (artikel 10.18 lid 2 Omgevingsbesluit). Verder wordt het elke zes jaar geactualiseerd (artikel 10.18 lid 1 Omgevingsbesluit).

In het beheerplan staan de beoogde resultaten: hoe helpen de maatregelen om de natuurwaarden te beschermen, te herstellen of te ontwikkelen? Het beheerplan onderscheidt de maatregelen naar de verschillende habitats en soorten (artikel 4.26 Bkl).

Het bevoegd gezag kan het beheerplan gebruiken om beleid vast te stellen. Dit beleid kan gehanteerd worden bij vergunningen en besluiten op grond van de Omgevingswet. Het beheerplan krijgt dan voor dit onderdeel het karakter van een beleidsregel.

Het beheerplan geeft ook duidelijkheid over de ruimte die er is voor bepaalde activiteiten en economische ontwikkelingen. Daarom heeft het beheerplan ook het karakter van een vrijstelling. Activiteiten die volgens het beheerplan overeenstemmen met de instandhoudingsdoelstellingen, vallen niet langer onder de vergunningplicht.

Bijlage 1.6.3 Beoordeling van plannen, projecten en andere handelingen

Voor een plan of een project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn maakt het bestuursorgaan dat het plan vaststelt, de aanvrager van de betrokken omgevingsvergunning, of het bevoegd gezag voor het projectbesluit een passende beoordeling als bedoeld in artikel 6, derde lid, van die richtlijn, van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied. Een passende beoordeling moet gemaakt worden als een activiteit afzonderlijk of in combinatie met andere

activiteiten significante gevolgen kan hebben voor een Vogel- of Habitatrichtlijngebied.

Het bestuursorgaan stelt het plan uitsluitend vast, en gedeputeerde staten verlenen voor het project uitsluitend een vergunning, indien uit de passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan, onderscheidenlijk het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten (Ow art. 16.53c).

Als die zekerheid niet kan worden verkregen, moet voldaan zijn aan elk van de volgende voorwaarden (art. 16.53c, artikel 10.24 lid 2 Bkl.):

- a. er zijn geen alternatieve oplossingen;
- b. het plan of project is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en
- c. de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

De voorwaarden zijn nog strenger wanneer er significante gevolgen kunnen zijn voor een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort. In plaats van punt b hierboven geldt dan dat het nodig is vanwege (art. 16.53c):

- d. argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, of
- e. andere dwingende redenen van openbaar belang, na advies van de Europese Commissie.

Significantie

Gevolgen zijn 'significant' wanneer de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied op lange termijn niet gerealiseerd kunnen worden.

Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort dan wel de kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, kan sprake zijn van significante gevolgen.

Bijlage 1.6.4 Instandhoudingsdoelstellingen

De instandhoudingsdoelstellingen zoals bedoeld in de Omgevingswet beschrijven de doelen voor de instandhouding van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties in het wild levende plant- en diersoorten, zoals vereist door de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Deze natuurwaarden moeten in een gunstige staat van instandhouding gebracht of gehouden worden.

De 'staat van instandhouding' van een natuurlijke habitat wordt als 'gunstig' beschouwd wanneer:

- ♣ het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte van die habitat binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen, en
- ♣ de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en
- ♣ de staat van instandhouding van de voor die habitat typische soorten gunstig is.

De 'staat van instandhouding' voor een soort wordt als 'gunstig' beschouwd wanneer:

- ♣ uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven, en
- ♣ het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en
- ♣ er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Beschermde natuurmonumenten

Bij een Beschermd Natuurmonumenten gaat het om de wezenlijke kenmerken (natuurschoon, natuurwetenschappelijke betekenis, dieren en planten) die in het aanwijzingsbesluit zijn vermeld en of handelingen schadelijk kunnen zijn en deze wezenlijke kenmerken aantasten.

Bijlage 1.6.5 Externe werking

Zowel projecten en andere handelingen in- als buiten een Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn. De wet kent namelijk de externe werking. Dit houdt in dat als een activiteit, die buiten een beschermd gebied plaats zal vinden, negatieve gevolgen kan hebben voor dat gebied, deze beoordeeld moet worden.

Bijlage 1.6.6 Bestaand gebruik

Onder bestaand gebruik dient te worden verstaan: "gebruik dat op 31 maart 2010 bekend is, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag". Voor bestaand gebruik is in principe geen vergunning benodigd. Bestaand gebruik is echter niet vergunningsvrij als sprake is van een project met mogelijk significante effecten voor een Natura 2000-gebied.

Bijlage 1.6.7 Stikstof

Al jaren is in veel Natura 2000-gebieden sprake van een overschot aan stikstofdepositie, veroorzaakt door landbouw, verkeer en overige menselijke activiteit. Dit is schadelijk voor de natuur en het belemmert vergunningverlening voor economische activiteiten.

Vanwege een uitspraak van de Raad van State d.d. 29 mei 2019 kan niet meer gebruik gemaakt worden van automatische vergunningverlening op grond van de voorheen geldende drempelwaardes voor stikstofdepositie. Aangetoond moet worden dat er geen significant negatieve gevolgen kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Op grond van Afdeling 2.3 van de Ow worden omgevingswaarden vastgesteld met het oog op de doelen van de wet (artikel 2.9 van de Ow). Met dit instrument kan de gewenste te bereiken kwaliteit voor de fysieke leefomgeving worden vastgelegd.

Op grond van artikel 2.15a van de Ow heeft het Rijk omgevingswaarden voor stikstofdepositie vastgesteld. Het gaat dan om het percentage van het areaal van de voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden waarop de depositie van stikstof niet groter is dan de hoeveelheid in mol per hectare per jaar waarboven verslechtering van de kwaliteit van die habitats niet op voorhand is uit te sluiten. Dit percentage is in 2025 tenminste 40%, in 2030 tenminste 50% en in 2035 tenminste 74%. Op grond van artikel 2.15a lid 2 van de Ow zijn deze omgevingswaarden bedoeld als resultaatsverplichtingen.

Om de depositie van een project te berekenen moet de meest recente versie van de rekentool 'Aerius' (AERIUS 2023) worden gebruikt. Als de projectbijdrage op de meest nabijgelegen 'stikstofgevoelige habitattypen' hoger is dan een berekende 0,005 mol/ha/jaar zijn mogelijk gevolgen te verwachten.

Bijlage 1.6.8 Vergunningverlening

Wanneer plannen bestaan om een project in- of rond een Natura 2000-gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegd gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Voor het uitvoeren van projecten in of nabij beschermde gebieden is vaak een vergunning op grond van de Omgevingswet (Ow) nodig. De hoofdvraag is of er een kans op significant negatieve gevolgen bestaat. Dat is het geval als op grond van objectieve gegevens niet valt uit te sluiten dat het project significante gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van het gebied. Op deze vraag zijn twee antwoorden mogelijk:

- ♣ Wanneer uit een voortoets kan worden afgeleid dat als gevolg van een project geen significant negatieve effecten op een Natura 2000-gebied optreden betekent dit dat geen vergunning op grond van de Wet Natuurbescherming nodig is. Wel geldt altijd de specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden (art. 11.6 Bal).
- ♣ Er is kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening (artikel 5.1 lid 1) aan de orde is. Omdat er kans op een significant negatief effect bestaat, is een passende beoordeling vereist (artikel 16.53c). Uit dit onderzoek, waarbij ook cumulatieve effecten moeten zijn meegenomen, kan blijken (1) dat er geen kans is op een negatief effect. In dat geval wordt de vergunning verleend. Ook kan blijken dat (2) er kans is op een aanvaardbaar negatief effect. In dat geval wordt de vergunning verleend onder voorschriften/beperkingen. Wanneer de gevolgen (3) inderdaad significant blijken te kunnen zijn moet aangetoond worden dat er geen alternatieven zijn, dat er een dwingende reden van groot openbaar belang is en dat voorzien is in compensatie.

De aanvrager moet in de vergunningaanvraag zijn belang bij het verlenen van de vergunning motiveren. Binnen acht weken na datum van ontvangst wordt beslist of de vergunning verleend wordt, of dat de termijn eenmalig met zes weken wordt verlengd (enkelvoudige aanvraag). Bij een meervoudige aanvraag met daarin een flora- en fauna-activiteit kan advies en instemming nodig zijn. In dat geval kan de reguliere procedure verlengd worden met 4 weken. Ook kan sprake zijn van een uitgebreide procedure (beslistermijn 6 maanden en de mogelijkheid tot verlenging met redelijke termijn) bij bijvoorbeeld een enkelvoudige Natura 2000-activiteit of bij een meervoudige aanvraag met daarin een Natura 2000-activiteit.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl